کلامِ محمد بخش

چوہدری برادرز
جی ٹی روڈ دینہ

کلام محمد بخش

اِنَّ مِنَ الشِّعْرِ لَحِکْمَۃً

کلام محمد بخش رحمۃ اللہ علیہ

حضرت میاں محمد بخش رح

چوھدری برادرز
بک سیلرز سٹیشنرز
جی۔ ٹی روڈ۔ دینہ۔ جہلم

نام کتاب ———— کلام محمدؒ بخش

مؤلف ———— حضرت میاں محمد بخشؒ

باہتمام ———— چوہدری محمد یعقوب

ناشر ———— چوہدری برادرز، بک سیلرز سٹیشنرز
جی ٹی روڈ - دینہ - جہلم

تعداد ———— ۲۰۰۰

قیمت ———— ۳۹ روپے

مطبع لٹل سٹار پرنٹرز

ابتدائیہ

صوفی بزرگ شاعر حضرت میاں محمد بخشؒ تے پنجابی شاعری کی اس روایت کو برقرار رکھا جو کہ شاہ حسینؒ، بلھے شاہؒ اور دوسرے صوفی بزرگ شاعروں نے قائم کی تھی۔ آپؒ کا کلام آج بھی بڑے شوق اور ذوق سے سنا جاتا ہے۔

پیدائش حضرت میاں محمد بخشؒ ۱۲۴۶ھ، ۱۸۴۶ء میں خانقاہ کھڑی شریف ریاست میرپور میں پیدا ہوئے۔ آپ کے والد کا نام حضرت میاں شمس الدینؒ تھا۔ آپ کا حسب و نسب تقریباً چوتھی پشت سے حضرت پیر پیراں شاہ غازی قلندر دمڑی والا رضی اللہ تعالیٰ عنہ سے جا ملتا ہے۔

ابتدائی تعلیم آپؒ نے ابتدائی تعلیم اپنے بڑے بھائی حضرت میاں بہاول بخشؒ کے ساتھ اکٹھے ہی سموال شریف میں حافظ محمد علی صاحبؒ کے مدرسہ میں حاصل کی۔ یہاں آپؒ نظم و نثر، حدیث، فقہ، منطق، اصول جامع میں کامل ہوئے۔

بیعت کے لیے التجا آپؒ نے ایک رات جستجوئے بیعت میں حضرت سرکار دمڑی والا کی خدمت میں عرض کی۔ جس پر

آپؒ کو ارشاد فرمایا کہ اے فرزند سلسلہ عالیہ قادریہ میں حضرت جناب سائیں غلام محمد صاحبؒ کلہ وڑی شریف والوں کے ہاتھ پر بیعت کر لو۔ اس طرح آپؒ نے حضرت جناب سائیں غلام محمد صاحبؒ کے ہاتھ پر بیعت کر لی۔

آپؒ کی تصانیف

(۱) تحفہ میراں کرامات غوث الاعظم (۲) تحفہ رسولیہ معجزات جناب سرورِ کائنات (۳) ہدایت المسلمین (۴) گلزار فقراء (۵) نیرنگِ عشق (۶) سخی خواص خاں (۷) مرزا صاحباں (۸) سی حرفی سسّی پنوں (۹) سی حرفی ہیر رانجھا (۱۰) تذکرہ مقیمی (۱۱) قصہ سوہنی مہینوال (۱۲) شاہ منصور (۱۳) شیریں فرہاد (۱۴) سیف الملوک (۱۵) قصہ شیخ صنعان۔ اس کے علاوہ بھی آپ کی بہت سی کتابیں ہیں جو کہ نایاب ہو چکی ہیں۔ آپؒ جب بھی کسی کو کوئی تحریر فرماتے تو اس میں زیادہ تر اشعار شامل ہوتے۔ آپؒ کو فارسی، اردو، پنجابی اور عربی نظم و نثر پر عبور حاصل تھا۔

وصال

آپ ماہ ذوالحجہ ۱۳۲۴ھ، ۱۹۰۷ء کو اپنے مالکِ حقیقی سے جا ملے۔ آپ کا ارشاد تھا کہ مجھے وہ شخص غسل دے جس نے ساری عمر غیر محرم کی طرف آنکھ اُٹھا کر نہ دیکھا ہو۔ اس خدمت کے لیے حافظ مطیع اللہ صاحبؒ سموال شریف والوں نے اپنے آپ کو پیش کیا۔ ویسے تو آپ کا عُرس چار مختلف مقامات پر ہوتا ہے لیکن آپ کا مزار کھڑی شریف کے قریب پُر نور میں حضرت پیر شاہ غازی قلندر بادشاہؒ کے قریب واقع ہے۔ ہزارہا زائرین آپ کے مزار پر بڑے ذوق و شوق سے حاضری دیتے ہیں اور عقیدت کے پھُول نچھاور کرتے ہیں۔

ابتدائی نامہ

اوّل حمد ثنا، الٰہی جو مالک ہر ہر دا
اس دا نام چتارن والا ہر میدان نہ ہردا
کام تمام میسّر ہوندے نام اُوہدا چیت دھریاں
رحموں سُکّے ساوے کردا قہروں ساڑے ہریاں

قدرت تھیں جس باغ بنائے جگ سنسار تمامی
رنگ برنگی بوٹے لائے کجھ خاصی کجھ عامی
ایس عجائب باغے اندر آدم دا رُکھ لایا
معرفت دا میوہ دے کے واہ پھلدار بنایا

کُن اوہدی نوں کوئی نہ پہتا عاقل بالغ داناں
دو جس دے سر سجدے سٹے لوح قلم اسماناں

حکم اوہدے بن کجھ نہ ہلدا، اوہ قدرت دا والی
جیّا جون تگاہ اوہدی وِچ ہر پتّر ہر ڈالی

آپ مکانوں خالی، اس تھیں کوئی مکان نہ خالی
ہر ویلے، ہر چیز محمّدؐ، رکھدا نت سنبھالی
سّتے تارڑیں ہک پُتّرا اندر جوڑ کوئی وِچ جوڑے
علم اوہدے وِچ کجھ نہ بھلّا سب معلم بن لوڑے

بادشاہاں تھیں بھیک منگاوے، تخت بہاوے گداہی
کجھ پرواہ نہیں گھر اُسدے، دائم بے پرواہی
صُمٌ بُکمٌ رہن فرشتے، کس طاقت دم مارے
دَر اُسدے تے عاجز ہو کے ڈھیندے بزرگ سارے

ہر ڈِھٹے نوں ہتھے دیندا بخشنہار خطائیں
دیتوں سخن زباناں اندر سخناں وِچ صفائیاں

ہر دَر توں دُرکار ہوندا جو اُس دَر بھتیں مُڑیا
اُوسے دا اُس شان ودھایا جو اُس پاسے اَڑیا

لُطف کریندا کرم کنندہ ہر دے کام سنوارے
سب خلقت دا راکھا او ہو بھید پچھانے سارے

ہر عاجز پر رحمت کردا، کرے قبُول دُعائیں
ربّ منگے لکھ دان دواے محرم دِلدا سائیں

وٹّے دِلوچہ لعل ٹکاندا، جانن قیمت پاندے
ساوی تُساتوں ویکھ نکالے، گُل پھل رنگ رنگاوے

سِپیاں اندر موتی کردا، رکھ کے قطرہ پانی
شکماں وِچّوں باہر آوے صُورت بی بی رانی

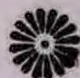
کنّاں باہجوں سُننے والا تکدا ہے بن نیناں
باہجھ زبان کلام کریندا، تاں اس بھائی بھیناں

رحمت دا مینہ پا خدایا باغ سُکا کر ہریا
بُوٹا آس اُمید مری دا کر دے میوے بھریا

مِٹھا میوہ بخش ایہا قدرت دی گھت شیری
جو کھاوے روگ اُسدا جاوے دُور ہووے دلگیری

بال چراغ عشق دا میرا، روشن کر دے سینیاں
دِل دے دیوے دی روشنائی جاوے وِچ زمیناں

لاہ ہنیرا جہل بُرے دا، چانن لا عقل دا
بخش ولایت شعر سخن دی مُلک لہے وِچ ول دا

اوّل دیہ دِل جس وِچ ہوون سچے سخن خزانے
لعل جواہر کڈھ دیوے، قوّت بخش زبانے

سخن مرے دی شکروں ہوون مِٹھے مُنہ قلم دے
شعر مرے دے عطروں کاغذ لاوے حال رقم دے

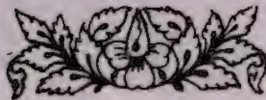
مُرمُر اک بناون شیشہ، مار وٹّا اِک بھن دے
دُنیا اُتے تھوڑے ہندے قدر شناس سخن دے

لَد گئے اوہ یار پیارے قدر شناس ہمارے
سُخن صراف محمدؐ بخشا لعلاں دے ونجارے

یاراں باہجھ شراب سخن دا ورتن نے کد جیوسی
سُچّا میلا کڈھ محمدؐ، جو پیوسی سو پیوسی

در نعت سیّد المرسلین ؐ

واہ کریم اُمّت دا والی مہر شفاعت کردا
جبرئیل جیہے جس چاکر، نبیاں دا سَر کردا
اُوہ محبُوب حبیب رّباناں، حامی روز حشر دا
آپ یتیم، یتیماں تائیں ہتّھ سرے پر دھردا
جے لکھ واریں عطر گلابوں دھوئیے نِت زباناں!
نام اِنہاں دے لائق ناہیں کی تلمے دا کاناں
صدر نشین دیوان حشر دا افسر وِچ اماماں
کُل نبی محتاج اُنہاندے نفراں وانگ غلاماں
تخت، چارے شاہی کیتے ڈھٹھے کفر منارے!
چھیک دِتّے قرآن اوہدے نے، اگلے دفتر سارے
نُورِ محمّد روشن آہا آدم جدوں نہ آیا
اوّل آخر، دوئے پاسے، اوہو کُل کھلویا
حُسن بازار اوہدے تھوں یوسف پردے ہوان وکاندے
ذوالقرنین سلیمان جیہے خدمت گار کہاندے
موسیٰ، خضر نقیب اُنہاندے اگے بھجّن راہی
اوہ سلطان محمّد والی، مُرسل ہور سپاہی

در بیانِ معراج

آئی رات مبارک والی بھاگ اساڈے جاگے
سجناں تے خوش مُشکلاں ٹُھلیاں، دشمن سر سہاگے

اَسماناں پر تارے روشن شمع چراغ یگانے
سِکدیاں یاراں نوں آپو ہتے سِکّاں دے پروانے

لوح قلم اَسماناں زمیاں دوزخ جنّت تائیں!
کرسی عرش معلّی ویکھیں، سیر کریں سب جائیں

ہویا سوار براقے اُتّے اُوہ سلطان عرب دا
جائی واگ محبّت والی، ٹُریا راہ طلب دا

نسے سد کیتے سبھ حوراں، منگل گاون کھلیاں
اَج جیجاں دا لاڑا آیا، کل کل رکھیو گلیاں

نعت درود، صلوٰۃ سلاموں، چھٹیاں جلّن قطاراں
صلی علیہ وسلّم کہندے نبی نقیب پکاراں

چھوڑ اَسماناں، زمیاں تائیں سرور گیا اگیرے
جتھے وحی نہیں ونجھ سکدا، ہٹ بیٹھا کر ڈیرے

جانی نال ملے دل جانی، وِتھ نہ رہیّ ذرّہ!
خلعت، تحفے، ہدیے لے کے آئے پھیر منفرّہ

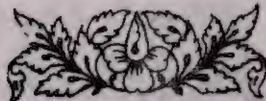
او گنہار طفیل تُساڈے اسیں بہشتیں جا یئے !
رحمت اُتے کتا ہر دا پاک جنابوں پا یئے

تیتوں قوّت بخشی مولا سبھ خلقت بخشا ویں
ہوندے زور سوال نہ موڑیں، نبی کریم کہاویں

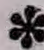
دوست دُشمن، چنگا مندا جے کوئی ہووے سوالی
کدُ کریماں دے دَر اُتوں مُڑ آوے ہتھ خالی

کیتی بے فرمانی تیری بُھلّا پھر لوس راہوں
نام اللہ دے بخش بے ادبی، ناں کر پکڑ گناہاں

آل اولاد تیری دا منگتا، میں کنگال زبانی !
پاؤ خیر محمدؐ تائیں، صدقہ شاہ جیلانیؒ

در مدح حضرت غوث الاعظم جیلانیؒ

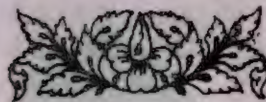
واہ وا میراں شاہ شہاں دا سیّد دو ہیں جہانی
غوث الاعظم، پیراں دا ہے محبوب ربانی

آل نبی، اولاد علی دی، سیرت شکل اُنہاں دی
نام لیاں لکھ پاپ نہ رہندے میل اندر دی جاندی

لکھیں خیر تساڈے لبھدے، بن منگے بن لوڑے!
دواں دُنی سبھو ہتھ تیرے کوئی نہ ٹھاکے ہوڑے

مَیں پاپی شرمندہ جھوٹھا بھریا نال گناہاں
ہکو آس تساڈے دردی نال کوئی ہور اپناہاں

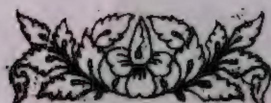
مَیں اَنّھاں نتے تلکن رستہ کیونکہ رہے سنبھالا
دھکے دیون والے بہتے، توں ہتھ پکڑن والا

در مدح حضرت میراں محمدؒ مقیم حجرہ

حضرت میراں شاہ مقیماں تیرا شان زیادہ
سوہنا سخی جدھے گھر جایا علی امیر شہزادہ
عالم تے روشنائی ہوئی چڑھیا چن نورانی
حسنی سید پیدا ہویا، صورت یوسف ثانی
طوطے یوسف خرُے بولن دھن مقیم محمدؐ!
گودی وِچہ کھڈاوے جس نوں نبیؐ کریم محمدؐ
آل نبیؐ، اولادِ علیؓ دی، واہ سید گیلانی
دستگیر جنہاں دا دادا، کون تنہاں دا ثانی
کُتے جو درگاہ اُدہدی دے، شیراں اوپہ بھارے
پیراں دے سرپیر محمدؐ واہ وا پیر ہمارے
دمڑی والا لعل تساڈا جس وی ہے منظوری
پاک جناب اُدتھاندی اندر مینوں کرو حضوری

مدح حضرت پیر پیرا شاہ غازیؒ

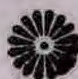
بسم اللہ بسم اللہ اگوں مدح مبارک آئی !
ہادی مُرشد دی جس ڈولے چارے کوٹ نوائی
مُسلم ہندو ، کوئی نہ نابر سیوک سب لوکائی
داتا سخی محمدؐ بخشا دِن دِن دیگ سوائی

عاجز نر دھن اسدے در تے لکھ نعامت کھاندے
ہک دمڑی دا تحفہ لے کے دیندا داں لکھاندے
اِس دَر دے سگ عادی کولوں شیر ببر بھوکر دا
آگے چڑھے نہ چڑی اوہدی دے، بازی شکاری ڈر دا

سیک لگے جد سیوک تائیں نُرت سُنے فریاداں
پہنچے کر تاکید محمدؐ پان مرید مُراداں
پیر ہرے دی دھوم چوفیرے آون ولی سلامی
چُمّن خاک کریندے خدمت، دعوےٰ رکھ غلامی

جنّت شان مکان متور رُوپ ڈھلے ہر پاسے
دَر اُس دے نت نویں سوالی پاون اُس نراسے
آو تریاں نوں پُتر دیندا وچھڑے یار ملاوے
دَر اُسدے دی خاک ملن بھیں کوڑھ فرنگ اُٹھ جاوے

اُڑسے جہاز لگاوے بنّے، ہر مشکل حل کردا
لڑ لگے دی شرم تہانوں پاک شہید اَمر دا
جس پر تیرا سایہ پیرا او گن وِے گُن اُس دے
جانی دُشمن دوست بناوے جو دُکھی سو مُسدے

در مدح حضرت پیر غلام محمدؒ

آ قلے مُنہ لا سیاہی پچُم زمین نُورانی
رُت کالی چھنکا انکھیاں بقیں، وانگ بنجوندے پانی
مَرد بھلیرا، مُرشد میرا، شاہ غلام محمّد
اہلِ شریعت، اہلِ طریقت، مرا امام محمّد
سینہ سِرّ الٰہی بھریا، مَتھا چن آسمانی
چشماں شرم حیاؤں تریاق، روشن دو ہیں جہانوں
تَن مَن اندر راہ حقانی اندر دین پیغمبر
سالک، صوفی، نالے زاہد، نالے مست قلندر
بے چُھبّی مار لیا دن موتی وحدت دے دریاؤں
کھریاں گلّاں، کھریاں چالاں، دامن پاک ریاؤں

پردہ پوشی کم فقر دا کرسن اللہ بھاوے
سدا اُمید محمد بخشا زور دے وِچہ پاوے

ہکّو سُخن، نہ ہور تمامی، جو نعمت میں پائی
اوسے مرد سچّے دا صدقہ، اپنی نہیں کمائی

خشخش جِتنا قدر نہ میرا، اُستوں سب وڈیائیاں
مَیں گلیاں دا روڑا کوڑا، محل چڑھائیاں سائیاں

در مدح سجّادہ نشین و باعثِ تصنیف

☆☆☆

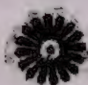
سُخناں دی اوہ قیمت پاوے شعر مرے خوش لیندا
اوس صراف اگے جو تردا، سُود خزانے پاندا

میرا اے اوہ وڈّا بھائی عمروں، عقلوں، وسیلوں!
دانشمند اکابر دانا بحرِ تعلّم دے کسبوں

سیف ملوکے دی گل اوتھاں کِسے کتابے ڈِٹھی
اس قصّے دی طلب پیوستے یک دل کر دے چِھٹّی

ایہہ مضمون چِھٹّی دا آیا قصّہ جوڑ شتابی
چُن چُن ایس پروئیں تسبیح موتی سُبل خوشابی

قصّے اندر کسر نہ ہووے نالے رمز فقر دی
صفت بھی وِچ تھوڑی بہتی چلّے لذّت کم دی
قصہ اوکھا نالے لمّاں زور کمیں پنڈ بھاری
ڈاہڈے دا فرمان نہ مُڑدا، رو گی جند بچاری

حکایت حسن میمندی

خاصہ مرد عبادت اندر افسر سر سلطاناں
شاہ محمود اُوہدا سی ناواں روشن وِچ جہاناں
مرد کمال علم دا فاضل قدر شناس ہُنر دا
قدر بہ قدر ہر اک نوں دیوے روزینہ اور زر دا
شاعر کاتب حافظ عالم زاہد صوفی سارے!
کھان انعام معاش جگیراں، ترد حص لوگ نکارے
"ہر جائی پُن دان شہاناں ہر جائی بخشیشاں!"
خادم مخلص سی فقراواں، علماواں درویشاں
شاعر مرد سخنور دا نے پاس اوہدے نت رہندے
شعر کلام عجائب قصّے رہن ہمیشہ کہندے

مقولہ شاعر

آہو ہمّت مرداں والی ایہو کم کریندی!
مرداں دے دَر ڈھیندے نا ہیں شامت تد مریندی

جس جائی وِچ مطلب ہووے مرد پچھاون کھلیاں
مِلن مراداں منگیاں نُوں، مرداں دے دَر ملیاں

ہوندے بند خلاص شتابی مرد پوون جد ضامن
دھن نصیب اُوہدے جس پھڑیا مرداں سندا دامن

مرد ملے تاں درد نہ چھوڑے اوگن دے گن کردا
کامل لوگ محمدؐ بخشا لعل بنان پتھّر دا

ہمّت ہار نہ مُولے تُوں مت کوئی لبھے نمردا
ہمّت نال لبھے جس لوڑے پائے یا ہچھ نہ مردا

جاں جاں سانس تراس نہ ہووے سانس ٹٹے مُڑ آسا
ڈھونڈ کرن تھیں ہٹیں نا ہیں، ہٹ گیوں تاں ہاسا

جَل جَل بار نہ ہاریں ہمّت اِک دن بھرسی پاسا
بھکھا منگن چڑھے محمدؐ، اوڑک بھردا کاسا

جاں مقصود میسّر ہوندا، رنجوں راحت تھیندی
یاد نہ رہے قضیہ کوئی جدوں فراغت تھیندی

جس دل اندر ہووے بھائی اِک رتّی چنگاری
ایہہ قصّہ پڑھ بھانبڑ بن دا نال ربّے دی یاری

التماس پیش دانایانِ فن

مَیں بھی بات عجائب ڈِٹھی فارسیوں اخباروں
نالے امر ہویا سی صادر مُرشد دے دربا روں

اس ہندی وِچہ مطلب پُہتے جیہا جیہا کوئی چاہے
پاوے رب قبول محمدؐ مرداں دی درگاہے

ہر ہر قسم خوشی دی اس وِچہ ہر ہر قسم غماں دی !
سُننے والے پاون ایتھوں خواہش جنہاں کماں دی

بہتی ہے تعریف حُسن دی ، ہاسی بُری شکل دی
نالے دَرد وچھوڑے بہتے، نالے خوشی وصل دی

آدمیاں دے راہ طریقے جن پریاں دے نالے
عشق خوشی دے ساجے باجے دیو دکھاندے چالے

پادشاہی تدبیراں گھنیاں دولت، فوج، رسالے
بختی، سخاوت، ظلم، عدالت، غفلت سُرت سنبھالے

جوش خروش ندی دریا واں، ٹاپو سیر جنگل دی
دُھڑناں تُرناں، اُڈناں ڈھہناں نکہ ابھنے ہر گل دی

عاجزیاں، بیکساں گھتیاں حالت دلیس بدلیسوں
دلیسوں دلیس عجائب اس وچ کیا بھو یہے کیا کھیلسوں

کوہ قافاں دے پتے نشانی غاراں شہر اجاڑاں
کلر شور بایچے نالے میوے تے پھلواڑاں

سیر، شکار، اسیری، قیداں نالے صلح لڑائی
سوگ، وباہ محمدؐ بخشا ہر گل اِس وچ آئی

رستم دستی، حال شکستی دہشت بھاج دلیری
خوف، اُمید محمدؐ بخشا اِس وچ گھنی گھنیری

بات مجازی رمز حقیقی وَن وناں دی کاٹھی
سفرالعشق کتاب بنائی سیف چھپی وچ لاٹھی

شاعر دی آزمائش ہاسی اس قصے وچ بھائی
ہر رنگوں خوشی سخن سناوے تاں اِس دی دانائی

خوشیاں اندر اوہو اجیہا درداں دل دُکھایا
صفت کو صفت اندر فرماوے سُختوں سخن سوایا

جنگ لڑائیاں کانگاں اندر گج کڑک کے آوے
سفر وطن تے ماتم سوگوں پورے سخن سناوے

ہر ہر فن ہنر وچ ہووے ماہر تے یک فنی
لُطف خدائی نال عطائی تاں اوہ ہوندا سُنی

لُغناں وزن داں لیا وے ملنے وچہ عجائب
لیکن ایسے مُوں نہ ہوون ہر ہر نظروں غائب

قصّے ہور کسے دے اندر درد اپنے کجھ ہوون
بِن پیڑوں تاثیراں ناہیں، بے پیڑے کد روون

جس وچہ گجھی رمز نہ ہووے درد منداں دے حالوں
بہتر چُپ محمّد بخشا سُخن اجیہے نالوں

جو شاعر بے پیڑا ہووے سُخن اُوہدے بھی رکھیئے
بے پیڑے بیت شعر نہ ہوندا اگ بِن دھواں نہ دھکھے

دیکھو دیکھی بیت بناؤن شعروں خبر نہ پاون
ایس طرح تے صفتاں مِٹھاں بہتے ڈوم سُناون

ردی ردیفوں نام نہ جانن، قافیوں بُدھ نہ کائی
وزن برابر ٹٹ دا جڑدا، صفت اسم نہ بھائی

سُخن بھلا جو دَرد دوں بھریا بِن دَرداں کجھ ناہیں
نڑاں کماداں فرق رہو دا کیا کانے کیا کاہی

دَرد منداں دے سُخن محمّد دین گواہی حالوں
جس پتّے پھُل بدھے ہوون آوے بُو رومالوں

دانش مند پچھان کرینڈ سے، عاماں سار نہ بھائی
لکڑ ہارے لین بازاروں جو سستی مٹھیائی

مدح در استاد

حافظ عالم فاضل صوفی سالک راہ ہدایت
دائم مست، محبت اندر عارف اہلِ ولایت
سچے مرد نگاہ کرم دی نام اللہ دے پا ہُو
اوگنہارے دے لکھاں اوگن پلاّ دے چھپا ہُو

جیہے بھانڈے نیہے آوازے کیا نیویں کیا اُچے
میں اِس نال پلیتی بھریا، سُخن ہوون کد سچے
سُخن میرے چا پاک بنا ہوہے توفیق آزاداں
پچھڑے دا پُٹ پکاّ بلدا جا استاداں

ویکھ الغور سُکی لکڑی اُگی بالن والی
ہر ہر جائی رتہہ موری اندر سارا خالی
رانتی رمز پچھاتوں یارو بہت کراں کیہہ گلاّں
مَیں کریوں ہتھ واگ بلوچے جدھر چلاوے چلاّں

جاں مرڈے منہ لائی بھائی کج لائی ہر موری
نیک انیک آوازے نکلے پھوک جدوں وچ ٹوری
سارنگیوں تک حال اساڈا خشک لکڑ کس کم دی
وچوں بھگی باہر ڈِنگی کجی کچے چم دی

بجلیاں مُوراں نے تن بھیّنا، چھیک پئے ہر جائی
باراگان لگی جد یاراں تاراں چاہڑ و جائی

اندر خالی تے مُنہ کالا طبلہ چم کچّے دا
پکّے بول سُناندا پاندا جاں سِر ہتھ سچّے دا

التماس پیش خوانندگان

دانش مندو سُنو تمامی عرض فقیر کریندا
آپو چنگا جے کوئی ہووے ہر توں بھلا تکیندا

تک تک عیب نہ کر دے واندے چنگے لوگ کداہیں
نکتہ چینی فتنہ دوزی بھلیاں دا کم ناہیں

عیبوں پاک خداوند آپوں کون کسے نوں آکھے!
کاہنوں گل کسے دی کرنی میں بھی شاعر بھاکھے

میرے نالوں ہر کوئی بہتر مُجھیں ہیچ ایاناں
تھوڑا بہتا شعر سُخن دا گھاٹا واہدا جاناں

تھوڑی بہتی تہمت کولوں کون کوئی بچ رہندا
پر میں آپو اوگنہارا دوسریاں نہیں کہندا

پردہ پوشی کم فقر دا میں طالب فقراواں
عیب کسے دے پھول نہ سکاں ہراک تھئیں شرماواں

جِنہوں عشق کسے دا ہووے تُس دے نہ دسدے
سُخناں دے جو عاشق بندے عیب نہ ڈھونڈھن اسدے

کرم کرو تے عیب چھپاؤ پڑھو سنبھالا کر کے
ڈونہگی نظرے مُڑ مُڑ سمجھو لنگھ نہ جاؤ ترکے

مَیں بُھلا تے تُسی نہ بُھلّو سمجھ بناؤ معنے
چلدے گھوڑے نوں مت مارو چابک طعنے

شعر میرے اس ملک اپنے وچ مول نہ پاندے قیمت
دُور دراڈے جنہوں لبھن جاتے بہت غنیمت

کیسر سستا ہے کشمیرے پُچھّو مُل لاہوروں
پستہ تے بادام محمد سستے ملن پشوروں

کرے سوال فقیر محمد پڑھنے والے تائیں!
رونق کریں نہ شعر میرے دی نال ادا سنائیں

باہجھ ادا آواز رسیلی لگدا شعر الُونا
دودھ اندر جے کھنڈر لائیے مِٹھا ہوندا دُونا

جیونکہ بیٹے تُساں پیارے تیویں بیت اساں نوں
بیٹے نوں کوئی انگل لائے لگدے بید تساں نوں

جہلم گھاٹوں پربت پاسے میر پورے تھیں دکھن
کھڑی ملک وچ لوڑن جیہڑے طلب بندے دی رکھن

یکی شوا ہدا تّے ٹھاک رلیساں چھَل ہجر دی کانی
جے ربّ سچّے روشن کیتے رہسن سُخن نشانی

بنام حضرت پیر روشن ضمیر

کون بندے نوں یاد کریسی ڈھونڈھے کون قبر نوں
کس نوں درد اساڈا ہوسی روگ نہ رنڈی در نوں

رُوح درود گھِنّ سب جاسن آپو اپنے گھر نوں
تیری رُوح محمّد بخشا تکسی کیہڑے در نوں

ناں گھر چاہڑے نہ سُکھ ڈِٹھے ناں کھٹی گھٹی
نہیں کسے دل لینا کوئی ناں چھڈ چلے ترٹی

جے کجھ آیا سو مُنہ پایا تلی رکابی چٹّی
خالی ہتھ محمّد بخشا ٹری نکاری لُٹّی

کلمۂ چند در بیانِ اوصافِ عشق و عاشق

و

حلاوتِ اہلِ سوز و گداز محرم راز

سدا سکھالے اوہو بھائی عشق جنہاں گھٹ آیا
مرہم پھٹ اُوہناندے بھانے ہکو جیہا سکھایا
تاج تخت سلطانی تج کے ٹھوٹھا پھڑن گدائی
رکھ اُمید سجن دی دردی کٹن جوین آئی

دم دم پین شراب غماں دی، دم نہ مارے مُولے
وٹ جھلن وٹ پان نہ متھے واہ تنہاندے رُولے
کر کر یاد سجن نوں کھاندے، بھن بھن جگر نوالے
شربت وانگ پیالے ہتھوں، پیون زہر پیالے

جھلن یار ملامت والے عشقے دے متوالے
جھکدا اُودھ ہوڑے متانہ بھار اُٹھاوے بھارے
باہروں دِسن میلے کالے، اندر آب حیاتی
ہوہٹ سُکے ترہایاں وانگر جان ندی وچ نہاتی
شہر اجاڑ ڈھونڈیندے دلبر وچ بغل دے
گونگے ڈورے کن زبانوں معنی سب عقل دے

رات رہاں گل لایا جانی ہک دم جُدا نہ ہوندے
عاشق رہن نہیں محمدؐ بھر بھر ہنجوں روندے

ایسا صِدق لیاون اُس تے سچّے نال دھیانے
اِس بِن باغ باذار نہ بھاون لاون اِکّ جھانے

ہک دِلبر نوں دل وِچ رکھن، سبھ خلقت توں نسّن
دیدن دید نہ جانن بولے، کھول کے دَارو دسّن

وِچّوں آتش، باہروں خاکی، وسدے حالوں خستوں
جے ہک نعرہ کرن محمدؐ ڈھین پہاڑ شکستوں

راتیں زاری کر کر روندے نیندر اکھیں دی ڈھوندے
فجرے اوگنہار کہاون، ہر جتیں نیویں ہوندے

بھناں ہک گھٹ بھر کے پیتا وحدت دے مدھ لالوں
علم کلام نہ یاد رہیو تے گزرے قال مقالوں

ریت وجود تیرے وِچ سونا اینویں نظر نہ آوے
ہنجوں دا گھت پانی دھوئیں ریت مٹی رہڑ جاوے

بوٹی گال ریاضت والی آتش بال غماں دی
پریم جڑی گھت ویکھ محمدؐ سبھ چاندی مَن بھاندی

اس دوئی دے دعوے پٹیاں سٹیاں دُور حضوروں
نُوروں سایہ ظاہر آیا چھپ نسدا فر نُوروں

جیوں جیوں جھوٹا نانواں موت کھٹی سر سر اُتے
لاکھ کروڑ ترے تیں سوہنے خاک اندر رل ستے

جنہاں عشق خرید کیتا اینویں آ مُکتے
عشقے باہجھ محمدؐ بخشا کیا آدم کیا کُتے

جس دل اندر عشق نہ رچیا، کُتے اس تھیں چنگے
خاوند دے در راکھی کر دے صابر بھکھے، ننگے

عشقوں باہجھ ایمان کویہیا، کد ایمان سلامت
مر کے جیون صفت عشق دی دم دم روز قیامت

عاشق بنن سکھالا ناہیں دیکھا تیتوں پتنگ وے
خوشیاں نال جلن وچ آتش موتوں مول نہ سنگدے

جے لکھ زہد عبادت کریئے بن عشقوں کس کاری
جاں جاں عشق نہ ساڑے تینوں تاں تاں نبھے نہ یاری

پکا پیر دھریں جے دھرنا ِتلک نہیں مت جاوے
سو اس پاسے بہے محمدؐ جو سر بازی لاوے

یار کرے جد اپنا تینوں چھٹن ہور اشنائیاں
ماں پیو سجن یار نہ رہسن حرص نہ بھینیاں بھائیاں

سکے پیر ندی تھیں لنگن وچ سمندر رچی دے
ہرگز مثل سمندر ساگر آتش وچ نہ جی دے

وِچّوں نُور الٰہی رنگے، باہروں کالے کلُغی
ناں اوہ میرے وانگوں یارو، دل جنجو تگی الفی

مِٹھّی چھاں، اتے پھل والے، وانگ انجیر انگوراں
ناں بے فیض اساڈے وانگوں ہکوڑے مِٹھّے گھوراں

اُوپر جُلّی، موہوں جلّی اندر نہیں تجلّی!
جب تک عِشقوں جان نہ جلّی مِٹھّڑ جلّی کیا جلّی

جے توں عاشق بنیا لوڑیں پلّا پکڑ سجّن دا
جان منگے تے دیہہ تستابی، صرفہ کریں نہ تَن دا

ہالی لوک کریندے واہیاں سُکدے دُھپّے سڑدے
سارے رنج بھُلے جدر جکے من پائیاں گھر کھڑدے

عاشق نااُمید نہ ہووݨ، دن لمیّاں آساں
جے تئوں وار کھدیڑن دَرتوں، کوکن کدے نہ جاساں

ذکرِ منزلِ استغناء

جے لکھ جانی صدقے ہوون، جھل کے تیغ پریم دی
کجھ پرواہ دریا دے ہک قطرے شبنم دی

جے لکھ سیس رُلن وچہ خاکے کر عشق پیارا
جیوں سورج دے نوروں چھپیا ذرّہ ہک نکارا

ست اسمان بھرڑن تاں جاپے بُت درختوں جھڑیا
چوداں طبق ڈبن تاں جیویں لکھ یاراں ہک جھڑیا

سہل نہیں ایہہ وادی بھائی سہل تکیندے جاہل
عملاں دا ایہہ حال محمدؐ پر ہو بوہ نہ کاہل

کیس سالک اس رستے ٹُر کے اوڑک انت لیا سی
اس درد دا دارو بھائی کس دے ہتھ پیا سی

جے کر کار تیری ہے کاری لوہیں لگا نت کاری
جے کر کار نہ کاری اکو ہے بہت اد تھے بے کاری

لکھ کروڑ اساں جتیں چنگے خاک ہوئے اس جائی
جے جگ ہوئے نہ ہو وے ایتھے ہے پرواہ نہ کائی

کار کریں جو ہے کری گر کر ہنکار نہ کاروں!
عملاں تے دھر آس نہ ذرّہ فضل منگو سرکاروں

ذکر وادی و منزلِ توحید

اگوں منزل آوے بھاری وِچہ وادی توحید ے
عابد تے معبود ملیندے دوئی نہ پیر مُرید ے

ازل ابد دا جامہ ہکو ایہہ گلاں وِچکاروں
ہر دا رُوپ محمدؐ بخشا اسے ہکے سرکاروں

جے کوئی غرق نہ ہویا بھائی وحدت دے دریاوے
کیہ ہویا جے آدم دسدا ایک نہ مرد کہاوے

جاں جاں اپنے آپے اندر جا بندے دی ہوسی
کر کر شادی کدے ہسّے گا کدی غماں وِچہ روسی

جاں ایہہ اپنے آپوں نکلے نہ کوئی غم نہ شادی
دوزخ دا غم خوشی جنّت دی دوہاں تھیں آزادی

ہر اِک اندر دوزخ جس وِچہ سپ اٹھائیں واسا!
اس دوزخ سے باہر آویں خطرہ رہے نہ ماسا

عقلوں فکروں باہر نہ آوے بجدا پھرے دیوانہ
آکھے خبر نہیں میں کیہڑا کیہڑا میرے خانہ

جاں توں گم ہو ویں وِچہ اسدے اپنی چھوڑ نشانی
ایہہ توحید محمدؐ بخشا دَسّے کون نشانی

ذکرِ منزلِ حیرت

پھر اگوں اِک منزل آوے حیرت والی وادی
درد افسوس ہوئے گم اوتھے ہرگز خوشی نہ شادی
دم دم تیغ غماں دی مارے حیرت اگ نہ بجھے
آہیں دردتے لکھ دردوں رات دہاڑ نہ سجھے

جاں اوہ مرد حیرانی والا جا پوہنتا اُس جائے
ہوندا گم تحیّر اندر اپنا آپ نہ پائے
فانی نہیں یا باقی دونوں نہیں میاں تو دوئے
دس سانوں کجھ پتہ نشانی حال تیرا کیہہ ہوئے

نہ مَیں مسلم نہ مَیں کافر خبر نہیں کس چالی
نالے ایہہ دل عشقوں بھریا، نالے ہے مڑ خالی
حیرت سرگردانی ناہیں کیکر اگے گھڑیئے!
شہر اتے دروازے چھڈے کتھوں نکل کے وڑیئے

منزلِ فقر

فرموشی دن منزل ہوئے گنگے ڈورے جھلّے
جاں اک سورج چڑھیا سبھ تارے چھُپ چلّے

کا تگ چڑھے دریا فقر دے جنبش اندر آوے
پتھر نقش، بریتی، بیلا، بوٹی ریت چھپاوے

دوئے جہان محمدؐ بخشا موج اس ہک دریاؤں
جے کوئی ایہہ منّے تاہیں کسر اوہنوں سوداؤں

ایس ندی وچ چُبھّی مارے جے کوئی ہمّت کر کے
سدا سکھالا رہسی بھائی، کیہہ کم باہر تر کے

اس ندی دی چُبھّی اندر چت ہمیش سکھالا
گم ہو وِن بن ہو رہ جاوے داندسے بن کِتالا

ٹکّے نال اس چُبھّی وِچّوں جا سر باہر آئے
تاں اوہ کاریگریاں ویکھے تک تک بھیت چھپائے

جاں ایہہ اپنا آپ بندے دا پردہ ہے دلیر دا
کاں ملک تے عزت دولت سنگ کھڑیاں کد تردا

خاطر جمع ہوئی جس ویلے خودی وچھے بے خودیوں
پاک ہووے تاں باہر آوے ہر ہر نیکی بدیوں

جاں ایہہ نیکی بدی نہ رہندی اسدم عاشق ہوندا
گم سُم عشق بحر وچہ ہو کے یاری کرن کھلوندا

جیوبیں ایہہ حال احوال فقر دا غائب ساڈی نظروں
تیویں شرح زبانوں او ہلے نالے صفتوں خبروں

بعد فنائیوں باقی ہونا کیہ جاناں اس باتوں
نویں کتاب سینے بچ لکھاں باتاں نفی اثباتوں

مر کے جیوین دی گل چنگی سو جانے جو کردا
جس دے سر ایہہ ورتی ہووے کم نہیں ہر ہر دا

مَیں کیہ جاناں حال فقر دے مدعی نفسانی
سُنی سُنائی لکھ دکھائی، پائی نہیں نشانی

اپنی موت حیاتی اندر جیب تک تیرا ڈیرا
اس منزل وچہ کد محمّد پیر پوسے گا تیرا

اپنا آپ محمّد بخشا تیرا مصر شہر ہے
مشکل پندھ سجّن دے لوڑیں رستہ بحر و بر ہے

جاں ایہہ مصر پیارا تینوں کوڑا زہر ہووے گا
تاہیں دل سفر ول جاسیں پلیٹا لہر ہووے گا

دھیاں پُتر، بھلیاں بھائی وچھڑ سنگوں ساتھیوں
بیڑی روڑھ اسباباں والی عشق ندی دے ٹھاٹھوں

رستہ دور تہ اوڑک جس دا گھتے قفنیے اس دے
جیہڑے نال یقینے ٹردے وچ سجن سنگ وسدے

توڑے کجھ نہ معلم اس دا تھاں ٹھکانہ پاسا
چھڈ دینا پولہر فقر دی رکھ ملن دی آسا

یار ملے بن مرسوناہیں سیس تساں جے ہولے
اوہ تیرا کوں اسدا ہوسیں وتھ نہ رہسی مولے

محبوباں دی بے پرواہی سن کے ہٹ نہ راہوں
بہت آس قراری کر کے ونج اسے درگاہوں

اپنا آپ چھڈیں اس کارن ساجن تاں گھٹ آون
سیف جگ اتے شاہی تیری پریاں تخت اڑاون

ڈھونڈن والے مرن نہ خالی خود حضرت فرماوے
ویکھاں سیف ملوکے دتے جو لوڑے سو پاوے

ابتدائے قصہ سیف الملوک

(شہزادہ سیف الملوک عاصم بن صفوان شاہِ مصر کا فرزند تھا)

پیر میرا اُوہ دمڑی والا پیرے شاہ قلندر
ہر مشکل وچہ مدد کریندا دوہاں جہاناں اندر
عاصم بن صفوان شہزادہ والی تخت مصر دا
آہا شاہ سلیمان دوجا، صاحب دولت زردا
ذوالقرنین سکندر والا، شوکت شان زیادہ
بادشاہی گھر اس دے دائم عادی دا شہزادہ
رومی، شامی، چین چھینی، غزنی، ہندوستانی
زنگی روسی، ہور فرنگی، یونانی، ایرانی
کوٹ قلعے دربند ہزاراں چھاؤنیاں ہر دیسی
سدا بدنت ہر شہر بنائے رست کھاون پردیسی
عادل سخی سکندر جیہا جیویں دریا وچہ موجاں
زور وری اُدہدی سُن کنبن دیواں دیاں وی فوجاں
عیش خوشی جو دنیا والی سبھو سی ہتھ آئی
سب مُراداں چاہیاں پائیاں کر دا شکر خدائی
گھوڑے نچر، اوٹھ ہزاراں موتی لعل جواہر
لکھاں تھان دِتے زر بفتوں دولت انتوں باہر

گولیاں گوٹے سوہنے سندر زیور لا سنگارے
ڈولی دا سر صدقہ کر کے دِتّے باپ بچارے

تنبو، تیمبے، جڑت جڑاؤ موتی تے زر کاری
سورج نال رلاون رسماں لگی پھُول کناری

اگے چھتر سنہری لائے چمک وسّن اسماناں
کیتی چھاؤں جہانے اُتّے اُچیاں سائباناں

بادشہی زربفت وچھائی پھلّاں سیج سجائی
کرسی ہور جڑاؤ سوہنی ہر سر کردے پائی

چارے طاق محلّ سجایا انبر تے سر طاقاں
ہر طلقے وِچہ سوہنے کھیڈن اُلفت نال اتفاقاں

سیف الملوک کی ولادت

شہزادہ سی لعل چمکدا، سورج شکل پیارا
نگ موتی صالح دا بیٹا، چن جیہا چمکارا

سدا برکت ہر رستے اُتّے لائیاں ہور سبیلاں
دسے سردیاں نوازش کیتی عادی دیاں اصیلاں

شادی دے شدیاتے وجے تھیراں لگیاں چوٹاں
ملکاں اندر شلکاں ہوئیاں ہر تھانے وچہ کوٹاں

ہر مقدم تے پٹواری، دفتریاں، دیواناں
قدر بہ قدر سب نے آندا شکرانہ، نذراناں

طرماں تے کھرناہیں وجیاں نارے ڈھول بھرائی
گھڑے کیہڑے گنتے محمدؐ، کٹھی ہوئی لوکائی

بلبل طوطے سوہلے گادن "حال" پئے حیواناں
کھوہ دا کتا چھٹکی مارے بیل پھرے دیواناں

ہر ہر پاسے تہراں وگن چوک عراق اُچیرے
شیش محل چبارے گوشے، میلے امیرے ڈیرے

ٹنڈاں ہنجوں بھر بھر ڈھلن، جاں اندر کر خالی
سدا نہیں اس رونق رہنا، سدا نہیں خوش حالی

ہر کوئی جانے سوڑی ساہی ڈاہڈا قبر اندھیرا
اِک اکلّی وِچہ اُجاڑے، دائم ہوسی ڈیرا

لِکّھے رکھے لیکھ ازل دے، مول نہ جاندے میٹے
دِتّا اوہدا سِر تے جھلّے جے رَبّ کھڑسی بیٹے

جان کندن دی تلخی ڈاہڈی، سُن گلّاں تن کنبے
پَکّ کتابیں قبراں اَگّے، دوزخ بھاہ اَلنبے

پڑھنا علم ضرور بندے نوں کیتا فرض الٰہی
کردا علم دِلے نوں روشن، ہوندی دُور سیاہی

جیویں سُورج وِچہ نور تیویں ہی علم روحے وِچہ جانے
نور سے بابھوں سُورج پتھر آدم جنس حیوانے

علمے کارن دُنیا اُتّے آون ہئے اِنساناں
سمجھے علم وجود اپنے توُں نہیں تاں وانگ حیواناں

سیف ملوک اندر رب پایا بہتا اثر دنائی
نیز طبیعت، ہوش ودیعت، فہم عقل چترائی

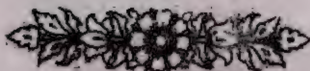
حُسن رسیلا، خُو حلیمی، سادہ مُکھ صفائی
سوہتے ویکھ ہووَن شرمندے جھال نہ جھلدا کائی

روشن شمع نورانی، چہرہ چھپّے لاٹ اسمانی
وانگ پتنگاں سڑن چوفیرے عاشق مرد زنانی

بجے اوہ نظر کرے وَلّ انبّر چمک نہ جھلّن تارے
تارے جس دلّ مہریں آوے، کردا پارہ اُتارے

تھوڑی تھوڑی صفت محمدؐ لکھدا چل ہر جائی
نرمی پھڑ مت حُسنوں گرمی کاغذ قلم جلائی

تھوڑی مدّت وِچ شہزادہ ہویا سکندر ثانی
عِلموں، عقلوں، زوروں، شکلوں جو اوصاف انسانی

شہزادہ اور شاہ مُہرہ

لکھے لیکھ ازل دے یارو ہوندے نہیں کنارے
بادشہاں نُوں پون قضیئے کون اسیں بے چارے

پُہنچے گم دُچگ دے جیھڑے بُرے ڈھکن تقدیروں
بے سودا پنے دِلوں کریئے چنگے کر تدبیروں

اس مُورت دی صُورت رَبّا ناہیں حد انسانی!
یا ایہہ کوئی حُور بہشتی یا کوئی سِتر ربانی

آدم دی کی قدرت سر جے ایسے رُوپ بناوے
قدرت دے ہتھ نال بنائی خالق آپن اپارے

مندے مَن دے روگ محمدؐ مَن دے نہیں دواواں
بھید ہووے جے دلبر تائیں بھید ایہہ کھول سناواں

اوہ رخسارے رنگ عُنابی ہوئے گیسر پیلے
رِنوتوں چھاتی بھاتی مارے نرگس نین رنگیلے

روزِ ازل کے لکھے لیکھوں سے کب ہوں چھٹکارے
تاج وِران پہ گرد بیاں پڑیاں" پھریں وہ مارے مارے

پار وہی جاتے ہیں کو پار کریں تقدیریں!
بندوں کی بگڑی کب سنوری، کر دیکھیں تدبیریں

اِس صُورت کی صُورت جیسا حُسن نہ ہو انسانی
جیسے کوئی حُور بہشتی یا رسّہ ربّانی

آدم کی کیا قدرت جو وہ ایسا رُوپ رچائے!
ایسی سُندر شکل تو خالق اپنے آپ بنائے

مَن کے روگ محمد بخشا کب ہوں دُور دَوا سے
اِس دُکھ دا دارو ملتا ہے یار کی اذن و رضا سے

وہ رخسارے لال گلابی ہو گئے کیسر پیلے!
غم کے سائے ہیں سنولا گئے نرگس نین رنگیلے

سب غزا تے ہتھ اوسے دے جا بخشے جس بھاوے
نظروں شاہ کرے تے شاہاں سفروں او کرٹیا ئے

مشکل پاون والا آپوں، آپوں حل وی کردا
عاشق نوں لا روگ پرم دا، مل سجّن وَل کردا

سُکھیاں نوں اوہ دُکھ سہاوے پاوے وخت امیراں
اُڈدے پنچھی قید کرائے، چھڈّے سخت اسیراں

خاکوں صُورت سُندر کر کے، پھر رُلائے گھٹّے!
پھُل کھڑائے بوٹی وچّوں فیر پتّر کھوہ سٹّے

ابیات کی اکائیاں

شاہ روئے زمین دے اکثر تیرے کول سلامی
تا جاں تختاں والے تیری کر دے آن غلامی

جے لکھ عقل تمیزاں کریئے اوڑک ہوتی ہوناں
ہسدیاں، کھیڈدیاں کس بھاہ بیٹھ غماں وچ روناں

اندر عشق جلاندا جیویں کر آتش سکیاں پتیاں
مت تپش دل میرا منڈا، مت ہن دیہو تتیاں

آپوں ٹھوکر لائی شیشے، بھج ہویا ہن ٹکڑے
کیونکہ پاج لگے ہن ثابت جے سولیئے اور گڑیئے

دیس بدیسی پھردا رہساں جاں تک ہوگ حیاتی
مت سبب بناسی مولیٰ لبھسی وست گھراتی

موتوں خوف نہ کھاون ذرہ بہت دلیر دلاں دے
وچہ میدان لڑائی والے پاؤں سیر ہو جاندے

کہندا شاہ فرزند پیارے توں جگر دا بیرا
تینتوں سیک لگے جے رتی سڑے کلیجہ میرا

ناں میں کملا، ناں میں جھلا، سب کجھ سمجھاں جاناں
پر کجھ دس نہ ئیں پیرا بالی ہویا رب دا بھاناں

اندر باہر عشقے رُدّھا، دِسدا نئیں تساں نوں
مال خزانے لیکر بھاوں اک گیا جیو جاناں

لکھے لیکھ ازل دے کیہڑا کر تدبیر مٹائے
کئی امیر، وزیر سیانے اس تقدیر بُھلائے

چار دیہاڑے عمر جوانی کر لے عیشاں موجاں
سدا نہیں ایہہ دولت، دنیا سدا نہیں ایہہ فوجاں

ناں میں تیرا سہرا ڈِٹھا، ناں ہتھ بدّھا گاناں
ناں میں تیری جنج چڑھائی، ناں وجیّا شدیاناں

توڑے کتّے بن کے رہئیے وِچ وطن دیاں گلیاں
دَر دَر جھڑکاں سہئیے، تاں وی قبر پردیسوں بھلیاں

مُورت پِچھّے بھج بھج مرسیں خبر نہیں جے ہلسی
بجلی مرگ جلاسی بوٹا یا یا غنچہ کھِلسی

ناں کر تتّا تاد ایہے، ٹھنڈا ہو، دن کٹ کھاں
سَڑ چلیّا جیُو جامہ تیرا، اس کپڑیاں نوں، ہٹ کھاں

ویلا اَجّ بھلیرا تیرا نا لے عُمر جوانی
کرو عدالت، ہور عبادت، اوڑک ہونا فانی

بھلکے موت آئی جس ویلے تُلے افسوس کریں گا
عملاں باہجھ نہ تُلا شتاہی کیویں بھر تریں گا

نہ کوئی رہ ملا خطہ اوتھے، نہ کوئی عذر بہانہ
جو کجھ کرسیں، سو پورلسی، ڈاڈا بڈا عدل شاہانہ
لماں پندھ نہ سنبھسی بیٹا، بہو کھاں ہو نچلا
جوش خروش مٹا پیار سے جاہ نہیں ہو بھلا
چوہا، چڑا، تے کتا، بلا ہر کوئی وطن دھراندا
توں آدم شہزادہ ہو کے چھڈیں دسن گھراں دا
یاراں تیجھے وطن بھلا واں، ویکھاں دیس بگانہ
ٹھلاں وچ سمندر غم دے پکے تاں یارانہ
عشقے دا رخ ویکھ محمدؐ ہوون فیل پیادے
متیں لگے تاں اٹھ دگے کی مقدور شہزادے
بلی بن کے وڑ دا یارو، شیر اندر جا بن دا
خون بلیے بن ہاڑ نہ پڑ دے سدا بہادر رن دا
کیونکر پاکاں اندر آون ہتھوں چھٹیاں واگاں
بادشہی کس کاری ایتھوں دتی ظہیری بھاگاں
ساقی بوتل آن اجیہی، پی کے ہوش بھلائیے
سجناں کولوں رخصت ہو کے پند سفر دا چائیے
لکھے کون محمدؐ بخشا ظلم عشق دے چنداں
ماپے آپ کراون قیدی فرزنداں دلبنداں

باپ زلیخا قید کرائی، تدی رڑھائی سستی
پتّوں بھائیاں بُجھ چلایا، گل نہ جاندی دسّی

بند اندر فرزند جنہاں دے، پائی تند اوّلی
تخت پچھے، سرتاج قبر ہے پیڑا اندر جلہ ملّی
عشق نچائے تھیّا تھیّا چھنکن پیریں سنگل
قید چھٹے تاں اس لکھ کُٹّے ڈھونڈن تکیاں جنگل

شاہ شاہیا لے دی اوہ بیٹی پریاں دی شہزادی
حُسن جمال پری ہے مائی مہرا فروزہ دادی

جے نوں میرا یار کہاویں، عشق تیرے دِل رسیا
میرے باہجھ نہ ہور قبولیں، رہیں نہ بچا ہی پھسیا
عشقے کارن آدم کیتا محرم یار یگاناں
آہے ملک عبادت جوگے کی حاجت انساناں

عاشق کہندا ایسے لکھ آکھو ہیں اِک بات نہ سُندا
ایہہ بُھلّاں چھڈ بُھلّاں ناہیں بُھلّا اپنے گُن دا

پڑھ پڑھ پتھر بنیا ہے ساں، پارس عشق لگایا
سونا سکّہ جو کجھ آہا ہتھ صراف وکایا
وِکیا سودا اُمر دا ناہیں لکھ دیہو بھائی!
پھیک گئے سب حرف تساڈے، وگ پرم دی کانی

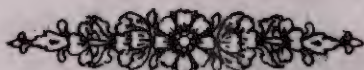
جے صورت وِچ ہوندا ناہیں رستہ سچّے دِلبر دا
کیہہ طاقت سی گھائل کردی جگرا دانشور دا

چھلیّاں توں مت دیون والے چھلیّاں وِچ گِگیندے
اُساں سجّن دِل سر پر جاناں ہر سو مِنتیّں دیندے

جے کجھ لاڈ پیار ماں تواں وا کیہہ کجھ آکھ سناواں
جے اَج ماں ہوندی اوہ مردی، کی پرواہ بھراواں

اُنٹے وِچّوں پنکھی کڈھ داوے کے پنکھ اُڈادے
پتّھر وِچّوں لعل بناوے راتیں میلہ کھیلارے

میرے جیئے عاجز بندے تخت دیوے سلطانی
واہ کریم محمدؐ بخشا، میلے وِچھڑے جانی

ایک منظر!

☆☆☆

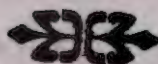
سیف ملوک شہزادے کہیا حاضر ہوون ساقی
سوہنے حُسن اداروں والے، مصری ہور عراقی

چھوکریاں تے گورے آہے، سوہنے حُسن رنگیلے
غمزے نال کرن دِل گھائل، سُند زمین رسیلے

صُورت نازک وانگ گلاباں لاوے وانگ پیالے
قد چنبے دی ڈالی وانگر، پھُل لگے گُل لالے

طوطے، کوئل وانگن بولن ہسّن ہار لٹکدے
چور دِلاں دے ٹھگ نیناں دے تِتّرے اکھ مٹکدے

کاسے ہتھ سفید بلوری، بھرے عقیقی مدھ دے
ساقی نوں، شراب پُرانی تِتّے سوا ئے دَرھ دے

ایک سمندری طوفان کا منظر

ہک دن کرنا رب دا ہویا اُٹھی سخت ہنیری
دُھند غبار سنسار چھپایا لگی جھڑی گھنیری

نوح والا طوفان انہ علیوں، غرق کرن نوں آیا
شاہ سپاہ تمام پکارن، رکھیں بار خدایا

بدل قہر نزول مچایا، لہر سمندر آئی!
مگر مچھ سنسار بلائیں رڑھدے دین دہائی

کڑکے بدلی، دھڑکے پھرنا بجلی دے چمکارے
دُور جہازاں کھڑکھڑا رے جھکھڑ دے اولارے

دُنیا اندر کون امن وچ، ہر کوئی دُکھیارا!
بے وفا سنسار ہمیشہ ٹھگ بازاری بھارا

کدے کرے سردار جیہاں، دے پوشاکی چٹی
کدے بنا دے فیر محمدؐ گھمیاراں دی مٹی

موتی اتے جواہر جڑیا چھجّا چھت بنیرا!
دیوے وانگن لاٹاں مارے، جھلمل نور چوفیرا

توں چندر میں زہرہ وانگو وہاں نئی جوانی
ساعت نیک بھری ہن تیری ہوئی اَج قرآنی

تُوں گُلچین، میں چھٹیّے ڈالی، ہُیں موتی تُوں ہیرا!
تُوں الوان سُرخ میں ہینوں میں سالُو تُوں پھیرا
جوڑی اَج خُدا وند جوڑی، تُوں راجہ ہُیں رانی
ہُیں بِن اگے نہ تدھ اکلّیاں کیوں کہ عمر وہانی
شاہ شمس دی کھل لہانی، اڈّی چوٹی تائیں
زندے رہے نہ موئے موئے کتنے رگن سُنائیں
جو اک واری مَر کے جیوے پھر اُنہاں کی مرناں
دنیا اتوں جس وِن بھاوے اس دن پردہ کرناں
بعضے عاشق ہُن تک زندے دُنیا اُتّے وسدے
خاصاں تائیں ظاہر دسدے، عاماں بھید نہ دسدے
رانجھے ہیر سیالے والی ایہو گل سُنیدی
چُپ محمّد بات اجیہی ناہیں بات پُنیدی!
خدمت گار چوطرفین تاریں ہر اک پھُل گلابی
تخت اُتّے شہزادی بیٹھی چہرہ وانگ مہتابی
جوڑا ابرو طاق بہشتی یا دو سخت کماناں
پلکاں جیویں تیر خدنگی، گھائل کرن جواناں
ظالم نین کٹاراں وانگر، وِچّہ کجلے دی دھاری
دیکھن والے نُوں کہ غمزہ سانگ کلیجے ماری

گھوڑے کا ذکر

بی بی نُزرت منگائے گھوڑے خاص سواری والے
چوکڑیاں بھتیں رچّن ناہیں وانگوں ہرن غزالے

پلو پٹے وِچ نہ بھجّن دیندے، داؤ پُرے دی نائیں
پیراں تال نہ لگن دیندے دُھوڑ کھُرے دی تائیں

شہرِ نہ تاں کا نقشہ!

قبول نظر کرے شہزادہ دِسّن شُندر کڑیاں
ہر جھاکے، ہر محل چبارے، واہ شکلاں دل پُٹھڑیاں

ہر غرفے وِچ طرفے تکدا، ہر ہر قدم صنم نُوں
ہر کوچے ننلے سچے سوہنے تم کرن جو غم نُوں

تاریں کھٹن، تاریں کھاون، تاریں سب کم چائے
اوہو خرم بدن، اوہو ویکھن، خوب ہزار ہسائے

ہک نڈھیاں ہک وڈیاں تاریں، ہکناں خوب جوانی
بیک بیکاں دی صورت وافر، تارے جیوں اسمانی

ابیات کی اکائیاں

جس دِل اندر عشق سماناں اوس نہیں پھر جاناں
توڑے سوہنے ملن ہزاراں، ناہیں یار وٹاناں

غزنی دے سلطان ہزاروں، سوہنے آہے گولے
وال ایاز نفر دے اُتوں سبھنا تائیں گھولے

لیلیٰ نالوں گوریاں کڑیاں مجنوں نوں دس چُکے
اُس تے جان کرے قربانی، ایہناں وَل نہ تکے

لوہا پتھر مقنا طیسے اُٹھ مل دا کر دھائی
موتی ہیرے ویکھ نہ اٹھدا قیمت رنگ صفائی

پیلا منکہ نیڑے کھڑیئے ککھ اُسنوں اُڈ ملدے
لعلاں تاں نہیں اُڈ چمڑن راہ نیارے دِل دے

یار کمینہ جس دِل پڑیا، چنگا ویکھ نہ بھُل دا
جس دا سیب بھتیں بہتر ہووے سو کیوں دردر رُل دا

حرص مجازی، شہوت بازی، جس اندر وِچ ہوندی
اِک صورت اُجلی تک کے، اپنی طبیعت بھوندی!

جس سر سِرّ عشق تہے اوتھے شہوت مول نہ وسدی
جس دِل حُبّ سچی دی اس وِچ حُبّ نہیں ہر کس دی

اگ نہ ساڑے ککھ جنہاں دے رحمت بدلی وسّ دی
اینویں صدق نہ ہار محمدؐ ویکھ طبیعت ہسّ دی

کامل عشق خدایا بخشیں، غیر دتوں مُنہ موڑاں
ہکّو جاناں ہکّو تکّاں، ہکّو، آکھاں، لوڑاں

آوے مستی، جاوے ہستی، بُھلّے شکل پرستی
پیر اکسیر کرے تاں ہوساں ایہہ کٹھیالی جستی

عقل و نفس

کرے ارادہ ایہہ شہزادہ ماراں پیٹ کٹاری
اس تلخی دے سخت عذابوں چھُٹے جند وچاری

عقل شہزادے نوں پھر درجے مت تری کیوں ماری
ساس اُڈن تک آس نہ لوڑن خاص جنہاندی یاری

نفس کہے میں کاہلا ہویا کچرک تورین چرساں
لکھ مصیبت چھاک نہ رلیا، اَج سلے بن مرساں

عقل کہے کیوں کملا ہویا عشقے لج نہ لائیں
اتنی سختی اگے جھلّیا کج دن ہور لنگھائیں

نفس کہے ہن کتھوں رلسی تاں کوئی دس سینہا!
آس ہوندی دتی پوندی اسدی اینویں جرن کجیہا

عقل کہے "ایہہ کم عاشق دا" عشقوں بس نہ کرنی
لاگے بازی بے اندازی، اوڑک وار نہ ہرنی!
عقل کہے کہا کانی مرنا ہوندا کم شیطانی!
بھار لگا تاں پنڈ اتاری بھلی عشق دی بانی
نفس کہے فرہاد نے لایا آپ سرے توں تیشہ
اوہ مویا مردود نہ ہویا، میں بھی اوہ اندیشہ
عقل کہے فرہاد سے سُنیا شیریں گئی جہانوں
اوس جہان گیا سی ڈھونڈن مویا نہیں اوہ جانوں
نفس کہے کیوں مہینوال نے ماری چھال جھناویں
مارو کانگ ڈٹھی سی سوہنی کیوں جا پئی دریاویں
عقل کہے توں سمجھیں ناہیں اوہ مرنا کِنت پیا سے!
دوئے یک ڈوبے کول بُھلے گل ملن دی آسے
جس دن ہیر ویاہی کھیڑے، رانجھا وی مر جاندا
کاہنوں کن پڑواندا ٹِلے، گل کفنی کیوں پاندا
ہور ہزاراں عاشق ہوئے ڈکھیئے تے لاچاری
یار ملے ین، دوروں اک کے چھری کے ناں ماری
مرداں والا داعیہ کر کھاں رکھ اوہ تکھلی عادت
وانگ سسّی جے تساّ موئیوں تاں بھی ملیں شہادت

بجے کہ شرح اس گل دی دُور سُخن ٹُر جاندا
کرکے صبر محمد بخشا قصہ پچھ سُناندا

پنجریاں وِچ پئے نِرڑ قدرے جاء نہیں مُکلیری
پَر بجھے، سر گنجے ہوئے ظالم قید لمیری

ایک نسوانی سراپا

چَن وانگن دونوں رخسارے، بندی ناں سندکارے
بندی بندی پھلنی آہی وانگ زُحل ستارے

پتلا لک مٹھی وِچ آوے، اَلّا مکھن دیہی!
گندے پانی مٹیں رب سرجی صورت پاک ایہی

رُوپ انوپ کُڑی دا آہا وانگ بہار چمن دے
نویں جوانی حُسن ارزانی، نازک شاخ نمن دے

سُنبل والی زنجیری پدھے، چہرہ پھُل گلابی!
نرگس مست اُنیندے دی پھاڑی، اکھیں مرگ شرابی

جیویں چاندی دی مچھلی ہووے، اینویں نک اوچیرا
چہرے سُورج چشمے اندر ہردم رکھے ڈیرا

لالی دیکھ پیشانی والی، داغ لگے گُل لالے
دند جیہے چنبے دی کلیاں، موتی کرے اُجالے

ٹھوڈی وانگ خُبانی سوہنی، یہی رَس بھری سی
پَتلا اُچّا قد رنگیلا نازک شاخ ہری سی!
جادُوگر دو نین کہڑی دے وِچ ہے کجلے دی دھاری!
صوفی ویکھ ہوون مستانے، چھڈّن شب بیداری
کالی رات ہووے رُشنائی جے اوہ جلوہ ڈالے
اکھ کانی ظلمات خضر دی آب حیات پیالے
زُلفاں دے خوشبوئی جُھلّے تازے کرن دماغاں!
آدم ویکھ مَرن، جیون مُردے ویکھ پتنگ چراغاں
جے باغاں وِچ داو فجر دی لوڑ کرے سنٹے برساں
ایسا سُندر پھُل نہ لبھّے ہَیں کی صفتاں کرساں
چاندی وانگر رنگ جُسّے دا ہوٹھ مِٹّھے کھنڈ مِشری
مصری سوہنے اس وِل تک کے حُسن مُصر دا وسری
ٹھوڑی اک خُوباں خوبانی، اِک میوہ رس والا
قد اک پتلی رنگین نازک شاخ، بلند و بالا
جادو گر نینوں میں جاری خوش کاجل کی دھاری
مست ہوں صوفی دیکھ کے جن کو چھوڑیں شب بیداری
جلوہ اس کا شب سیاہ میں روشن ماہ اچھالے
اُس کی دو آنکھیں چھلکیں آبِ حیات کے پیالے

زُلفوں کی خوشبو کے حُلّے کریں دماغ دِوانے!
لوگ فِدا ہوتے ہیں جیسے شمعوں پر پروانے
صبح کو باغ میں بادِ سحر دیکھے، ڈھونڈھے لہرائے
کسی چمن ایسا سُندر پھُول نظر کب آئے؟
جسم اُس کا جُوں چاندی چمکے، لب میٹھے جُوں شکر
مصر دی محبُوباں کے، ایسے نقش، سے خوش تر

دُکھیئے کا غم دُکھیا سمجھے!

جنگل تے کوہ قاف، سمندر کتنے ٹاپو بیلے
بُھکھاں تسّاں، پالے جھلّے تاں لبھّے ایہہ ویلے
نام نشانی، حال حقیقت کھول سُنائیں بینوں!
درد ونڈے، گل کھولے مِلدا، دردی ساتھی جیہنوں
دُکھیئے دی گل دُکھیا سُن دا قیمت قدر پچھانے
کی دُکھیا جو دُکھیئے اَگے دَسّے نہیں دہانے
جیُوں دُکھیئے نوں دُکھیا مِل کے، ہنجوں بھر بھر روندا
سُکھیئے تائیں تک سُکھیا ایسا خوش نہ ہوندا!
ماتم والے دے گھر ناریں جا مُنہ پِٹّے پاون!
دُکھیا تکّن تاں دُکھ اپنے پچھّے یاد سُناون

لکڑا اپنے رُکھوں وچھڑی، تاروُ چھنّی سُنگوں!
دونویں رُلیاں وسّن لگیاں کوک سُناون چنگوں

مشکل والے ڈِیے سِر اُتّے مرد یَدوں آ چکّا
زاری سُن کے یاری کرُسی، چھوڑ نہ جاسی سُکّا

بِن اُئی جند نِکلے ناہیں کوئی بہانہ نہ کُھلّدا
ڈاہڈے دے ہتھ قلم محمدّ وس نہیں کجھ چَل دا

آس سچّے دی رحمت اُتّے مویاں مُتے سنبھالے
سِر منگے تاں حاضر کریئے، ہتھیں پکڑ جلالے

وانگ شمع دِل روشن عشقوں جاں سِر شمع کپیندا
سِر کپن دا، درد جَلّن بھتیں تُور زیادہ تھیندا

دَر یاراں دے مرنا بہتر اُس بن جیون نالوں
طرف پَری دے راہ نہ لدّھا، اپنی دوڑوں چالوں

خُدا کے حضُور

کوڑ سے بندے رب نہ بھاون، سچ زبان نہ رہندا
گل اوہدی کوئی من دا ناہیں، سب جگ جھوٹا کہندا

قسم کراں میں رب سچّے دی جو عالم دا والی
جس نے خلقت پیدا کیتی، روزی دے سنبھالی

کپڑے، ہاتھی، چڑیاں، بازاں سبھناں دا رکھوالا
ہر اک تائیں رزق پہنچاوے کر کے خوب سنبھالا
دُنیا تے جس پیدا کیتا آدم، جِنّ، حیواناں
بھلے بھلیرے، رُوپ بنائے، صُورت مند جواناں
سُوہنی صُورت نے جس پایا، حُسنے دا چمکارا
عاشق دے دِل اگ لگائی، سڑدا رِہت لچارا
محبُوباں نوں آپ سکھائیوس، ناز مخول مروڑاں
خودی، تکبّر، بے پرواہی، تلخ جواب، تروڑاں
بے وفائی، بے رحمی، اُستے قہر ستم، بے ترسی
ہِند عاشق دا کہن صرفہ کی ہویا جے مر سی
عاشق دے دِل اندر پائیوس، عجز نیاز ہزاراں
خوف، اُمید سُندر غماں دی موجاں بے کناراں
ترک سُکھاں دی، جال دُکھاندی سختی جند بدن دی
دوہاں جہاناں وِچ محمّد حرص ہوا سجن دی
جو یاراں نوں یار ملائے سبھنوں پھٹ جدائی
رب غریب نواز ہمیشہ، جس دی دھن خدائی
تیرا وِسطے پناہ خدایا، ہور نہیں کجھ سجھدا
جس دیوے نوں آپوں بالیں، کدّ کسے تھیں بجھدا

رات اندھیری، ندی ڈونگھیری، گھمن گھیر غماں دی
رُہڑ دے جاندے، غوطے کھاندے، وِچہ شمار دماں دی

رموزِ عشق و محبت

آپ شہزادہ چپّا مارے، آپ وَنجھ لگاندا
راتیں دیہاں خوف ندی دا پلک اِک اکھ نہ لاندا

باہجھ ملاح ترن نہ بیڑے، مرداں باہجھ نہ چھیڑے
ہویا ملاح اوہ شاہ مصر داکئی رُہڑا کے بیڑے

پُنوں دھوبا نام دھرایا کیچم دے سلطانے
چاک کلالاں دا سدوایا عزّت بیگ جوانے

کام کمر چھڈ گھر در ٹریا، مرمر کے جند بچی
پورن گھر گھر وِچہ بھیکھ منگیندا پال محبّت سچّی

قیس عرب دا راجا آہا بنیا مجنوں جھلّا
شیراں تے بگھیاڑاں اندر وِچہ پہاڑ اکلّا

شہر شریکاں دے گھر ڈھویا، مجنوں عشق قلندر
رُسّا پھرے نچّا دے بڈھی ہر ہر وہڑے اندر

غزلاں جوڑے، تاڑی مارے نال کرے سنگ تالاں
ویکھ شریک مزاخاں کردے، بہتے کڈھن گالاں

ایہو کم عشق دے دائم کرے اجیہے کارے
کی ہویا جے پچھے مارے سیف ملوک وچارے

رفاقت اور تعلق داری

اَج زمانے یار کہاون ، دعویٰ کرن پیاراں
اپنی خیر منگن نے مارن تال دِسنے دے یاراں

یاری لاون ، جان بچاون کرن عجیب بے ترسی
ہک مرے تے دُوجا ہسّے ، جو مرسی سو مرسی

بھلیاں وہڑے سیس گنداون ، ہوون ویر کھڑا کے
ویر ، ویہڑدی گل نہ پچھدے مرن لگّے نوں جا کے

جے ہک ہووے انباراں والا صاحب دولت زردا
دُوجا کول مرے جے بُھکھا نہیں مروّت کر دا

بُھکھیاں ویراں بھلیاں تائیں پیریں کاٹھ پوائے
عیب گناہ ڈِٹھے بن اکھیں ، ہتھیں سو تے لائے

جتھے سپ اُٹھویں ہووِن ، یا کوئی آفت بھاری
سجناں ٹورن آپ نہ جاون ، واہ اجو کی یاری

جے ہکّ گھر روٹی ہووے دُکھ دُوجے نوں لگّے
ہر تہمت ، بدنامی دے کے چُغلی مارن وگّے

پر ایہہ پردہ ظاہر کرنا ناہیں کم فقیراں
کھری محبّت رب محمدؐ دیہہ تہ بھاوئ دیراں
ہکو جہی نہ کرے الٰہی، ہُن بھی بھلے بھلیرے
چھڈ انہاں گل محمدؐ قصّہ ٹور اگیرے!

ایک جزیرے کا منظر

سیبو مُن ہدوانے جیڈے لٹکن پیئے قطاراں
پانی والے گھڑے برابر آہا قد اناراں
ایس موافق میوے سارے پک ہوئے رنگ سوہنے
وستی واس نہ نیڑے کوئی، کس نے آہے کھوہنے
ہر ہر جائی نہراں وگن رکھاں پانی جائے!
جیوں مکہ باغ اندر ہر پکھے مالی آڑاں لائے
رنگا رنگ پکھیرو بولن اِک بھتیں اِک چنگیرے
پر اُس ٹاپو اندر آہے طوطے بہت گھنیرے
رنگ اُسمانی، اکھ گمانی، مٹھے بول زبانی
چُنجاں پیراں سُرخی سوہنی، گل وِچہ کالی گانی
اکناں دے سر سوہے ساوے، اکناں رنگ بسنتی!
اِک ساوے، اِک سوسن رنگے، طوطے قسم بے انتی

بُلبل، کوئل خوش گفتاراں، خرُے کرن آوازے
جوڑی جوڑی، رل مل بیٹھیں، نال محبّت تازے

ہور پہاڑی پنکھی بولن، تھاں تھاں لا کچہری
سُوہے، ساوے، چِٹّے، کالے، تیتری رنگ، سُنہری

آپوا اپنی بولی اندر آہے وِرد کماندے!
اِسماں صِفتاں نال تمامی مِٹھّے بول سُناندے

پس منظر میں شاعر کا تأثر

واہ خالق بے چُون پکارن، چُوں کیتی جس ظاہر
رنگارنگ پیدائش اُس دی، اَنت حسابوں باہر

ہک ہک وچہ نگاہ اوسے دی، روزی نِت پُچاندا
ہر ہر دی اس قسمت لکھی، لکھیا خطا نہ جاندا

ہِکناں آس اُسے دی رکھے، ہِکناں تک کمایا
ہِکناں بہت کمائیاں کرکے، آخر آن گنوایا

ہک عالم، ہک فاضل مُلّاں، ہک حافظ، ہک قاری
ہک قاضی، ہک مُفتی، بہندے سر دھر پگڑی بھاری

ہک زاہد، ہک صوفی، مُفتی، پڑھدے پک نمازی
ہِکناں روزے دار گہایا، شیخی بے اندازی

شیخ، شیوخ، مربّی مُرشد، پیر سبنے ہِکّ بھارے
ہِکناں طلب بہشت وَنجن دی ہِک دوزخ ڈِرمارے

ہِکناں مدھ محبّت والا پیتیا پُور پیالہ
مست بیہوش، وتن وِچہ گلیاں ناں کجھ ہوش سنبھالا

ہِکناں اوگنہار کہایا، پُر تقصیر گنُاہی
گلُ کپلاّ تے گھاہ موہنیں وِچہ مُتھے داغ سیاہی

چُور اُچکے، ٹھگ، الستمر، جوئے باز، زناہی
سبھناں آس تیرے دَر سائیاں، کرسی کرم الٰہی

چوُری یاری، ٹھگی، موٹا بدن حرام کیا یوں
کر کر توبہ، مُڑ مُڑ بھناں، مستی چڑھی شرابوں

سبز لباس فقیراں والا، سر ٹوپی گل اَلفی!
باہر وِسّے بھیس اُجالا، اندر کالی کلفی

ہر صُورت دِل مائل ہووے غالب نفس ایجہا
ہر دم تازہ چاہ بُرے دا، کدے نہ ہوندا بہا!

جو جو عیب جگ وِچہ بھائے سبھو ہیں دَر آئے
کیہڑے کیہڑے، گِن گِن دساں، انت نہ پایا جائے

اوگنہار، کوجی، کوہجی، لونڈی، لُٹ تکاری
خاوند مُل خریدی سیتو ہے کے قیمت بھاری

گنجی ، کانی ، لولی ، ڈوری ، تیز زبان ، چراکی
بے پرہیز آمیز کراندی ، وچ پلیتی ، پاکی
ہے بدنیت پریت نہ پالے، کوڑ زباتوں بولی
دھن خاوند جس رد نہ کیتی ، بدا ایہی گولی
خوبی خاوند دی کی دساں ، شالا جگ جگ جیوے
حوراں پریاں اس پر ڈگن جیویں پتنگے دیوے!
بھلیاں بھلیاں در پر کھلیاں رنگ رنگاں وچ ملیاں
توشہ پرت نگاہ نہ کردا ، کجھ پرواہ نہ ولیاں
میں نکاری او گنہاری ، کی منہ لے کے جاواں
طلب دیدار ہزار کھلو تے کت گن درشن پاواں
لیکن آس نہ توڑاں میں بھی پاس اُنہاں ول جاندی
بڈھی دے ہتھ سُوتر اٹی یوسف مل کراندی
اُس فرسوت پکے دی اٹی میں ہتھ تند نہ کچی
کچی میری خواہش سائیاں طلب اوہدی سی سچی
کتنی واری توبہ بھنی میں ہاں بے اعتبارا
پھر تیرے در توبہ کیتی بخشیں بخشنہارا
منہ کالا شرمندہ عاصی کی تیرے در آواں
مجرم بھئیں چا محرم کرنا، تیرا فضل سجاواں

حکایت بطریقِ تمثیل

ہک دن کرن شکار شکاری باری اندر آیا
آ درخت گھنے دی چھاویں اُس تے ڈیرہ لایا
نالے باز ہوا ایوں اُڈدا آبیٹھا اُس رُکھ تے!
طمعہ لوڑے، ماس نہ چھوڑے، آیا ظالم بھکھ تے
ہیٹھ شکاری باز اُتے سی وِچہ بیٹھی اِک گگھی
دُشمن ویکھ کہے اَج میں بھی چوگ اَجل دی چگی
ہیٹھوں شست شکاری جوڑے تیر گگھی نوں لاواں
اُتوں باز تکے جے اُڈے پکڑ شتابی کھاواں
گگھی جدوں اُنہاں وَل ڈٹھا کر دی فکر گھبیرا
کہندی ربا کیونکر رکھسیں، بچن نہیں ہُن میرا
تیر لگن وِچہ دیر نہ کوئی، کجھ تدبیر نہ چل دی
آہی گھڑی ازل دی ایہو وِچہ تقدیر ازل دی
جاں رَبّ رکھن اُتے آیا کی سبب بنایا
گگھی وَل شکاری تکدا شست دھیان بھڑایا
پچھوں ناگ چلائے اُس نوں ڈنداکو زہر دے
تیر چھٹا اوہ لگا باز ے دونویں دُشمن مر دے

گگھی بیٹھی رہی اُتھا بیٹی، چنگی بھلی نروئی
مارن والے موئے محمدؐ قدرت رب دی ہوئی

در وصفِ جمال

رنگ گلابی، انگ حسابی، چہرہ وانگ متابی
جُسّے بھتیں خوشبوئی چُھٹّے، اکھیں مست شرابی
اُچّی لمّی، نازک، گوری، نرم چنبے دی ڈالی
ناز انداز تے آن کرشمہ صنعت خدا وند والی
اُچّا مُتّھا بہت کشادہ، جیویں کر زیب زناناں
دو بھرُوٹے چن عیدین دے، یا خمدار کماناں
نکّہ کھنڈ توں مٹھّا نالے تنگ موہیں دی موری
گل کرنے نال خوب آوازہ چھٹکے مثل کٹوری
تھوڑا ہسّے تے دل کھسّے، فتنے وچہ مُتاں دے
بدرہ[1] گوری ہسّے چوری، جیوں کر شرم زناں دے
مُتّھا بھکھدا وانگ انگاراں اُدپر بندی کالی
جیویں آتش پر، ہرمل دانہ، بد نظراں نوں ٹالی
سچّا صاف لہو وچہ چہرے، خوب آہا چمکندا
جیوں کر شیشے جلی اندر، چمک شراب مریندا

---

[1] بدرہ خاتون، مثنوی کا ایک نسوانی کردار

آن ادا حُسن دیاں لہراں، شان گمان وڈیرا
ساری صفت بیان کرن دا، قدر نہیں کجھ میرا

نین نیناں نوں بجھ بجھ مل دے دوروں دین دہائی
نین نیناں دے دوست نالے نیناں نین قصائی

نین رنگیلے آپ وسیلے، حیلے کرن بتیرے
آپ وکیل دلیل پچھانن، آپ ہی چور لٹیرے

کالی رات ہجروں اندر، چن کڈھے چمکارے
سیف ملوک شہزادہ ملیا بھُل گئے غم سارے

دردمنداں دی سنگت رل کے کون رہے خوشحالی
دردمیرے دا پیا پچھاواں رہیوں نہ دُوروں خالی

وحدت کا دریا

دُنیا ڈاہڈی، دُوتی دشمن، ٹوکی لوک فسادی
بیچی دا چا کال بناون، ہتھوں کجھ زیادی

سچوں کوڑ نکھیڑن ناہیں، تہمت لان شتابی
پاک پلید پریت نہ لوڑن جوڑن چاء خرابی

سیّد[1] باقر علی پیارا، دُور گیا دِل چا ہندا
جے اس کموں وہلا، ہوندا طرف سجن دی جاندا

---

[1] سیّد باقر شاہ صاحب مرحوم، میرپور شہر کے ایک نواحی گاؤں گوڑھا کے رہنے والے تھے ان

مطلب دی لکھ گل محمدؐ ناں کر چج تنہاں
کر نہ یار اُداس طبیعت رہندا قصہ لمّاں

وحدت دے دریا دے اندر چھبی مار ہٹاواں
مت ایتھوں سر باہر کڈھیں، ستّی دھکے کھاواں

ایہہ اسرار نہ پھولیں ایتھے، مت کوئی مار گوائی
شاہ شمس تے ہکے سخنوں آہی کھل لہائی

وحدت دے دریا وچ پیا کم نہیں ہر ہر دا
لکھ جہاز ڈبّے تہہ اندر، تختہ باہر نہ تردا

کاہنوں باطن اندر وڑیوں، ظاہر دی چھڈ بازی
رمز حقانی وسدا جلیں پردہ پا مجازی

ہر بیتے وچ رمز فقر دی، جے تدھ سمجھ اندر دی
گل سنا محمدؐ بخشا عاشق تے دلبر دی

بقیہ حاشیہ صفحہ نمبر ۶۹

کا شمار ریاست کشمیر کے ممتاز شخصیتوں میں ہوتا تھا۔ بالخصوص وہ شخصی وجاہت اور غیر معمولی شہ زوری کے لیے مشہور تھے۔ آزاد کشمیر کے پہلے جنرل کرنل سید احمد علی شاہ انہی سید باقر شاہ کے خانوادے سے تعلق رکھتے تھے۔

دُنیا کی رنگا رنگی

ہکناں دے گل سوہنے کُرتے، سر بھوچھن، بگّے!
دھڑی سندھور لگے وِچ شیشے چمک پئی نوں لگے

ہکناں دے سر سبز دوپٹے، سوسن رنگی، انگی
گھیرے دار سُتھن پُچ لائی، سُرمائی کر رنگی

ہکناں سُرخ پوشاک تمامی، پیراں تھیں لگ چوٹی
باغ اندر جیویں گاہ ہرے وِچ، ساون بیج بہوٹی

ہکناں چھاپے دار پوشاکاں جوڑے نال بناتی
پیَر اُٹھاون، چال وکھاون، گڈھ گڈھ چلن چھاتی

ہکناں دے سر سادی چادر، گل وِچ کُرتے کالے
سُتھن چیٹکی، سر تے مٹکی ٹُرن کبوتر چالے

نین کٹاراں، بھواں کماناں، تنگ خنجر بے دستے
نال سئیاں دے کھوہے گنیاں ہسن کھیڈن رستے

کنڈل دار دو زُلفاں لٹکن بھجیاں نال پھلیلاں
چلَن بن کے، جھانجر چھنکے، لٹکے ہار حمیلاں

کجلے پاون تے مٹکاون، لاٹ داغ نِلاں دے
او ہلے بہہ بہہ گاون سوہلے ڈھولے گیت دلاں دے

صفت اوہدی دی گل محمدؔ کس منہ نال الاواں
منہ نکّا وے گل وڈیری کیکر آکھ سناواں

در وصفِ جمال شاہ پری

اُچّا قدر، سفیدا پتلا، سرو آزاد بہشتی
یا اوہ نخل مراد خداوند رحمت کنوں سرشتی

کنیں بندیاں، واگاں گندیاں کنج کنواری کاکی
حوراں دی رنجوراں ہوون، ویکھ لطافت پاکی

صبجیاں بھجیاں مشکیں رجیاں، سیلڑیاں کرڑیاں
پھائیاں عاشق پھتن کارن، ڈٹ گلے وچ سٹیاں

واگاں، مشکوں لاگاں لگیاں جھولن سر لٹکایا
پایا شاخ گلابے تائیں سر پیراں تک سایا

مکھ محبوباں دا بیت اللہ دو محراب اُچیرے
کرن نماز نیازاں عاشق، سجدے دیون پھیرے

ہوندے غرق جہاز دلاں دے لگدا کون کنارے
پُراس وہن محمدؔ بخشا جو ڈبے رب تارے

شیریں شکر نرم آوازہ، رسلے بول رنگیلے!
تلخ جواب مٹھے منہ وچوں سن کیندے بیلے

مٹھا ہاسہ، ماسہ ماسہ، دند نہ کر دی ننگے!
صاف لئیں تے تیلی گوری گردن رشک کلنگے
طوطے قمری نالوں سوہنی، کوئل وانگن بولے
چھنکے گل کٹوری جیسی، موتی بھر بھر تولے
ٹور لٹک دی، وانگ کیک دی گردا لک مروڑے
پیب اٹھاوے رب بچاوے، کچی تند تروڑے
جے سورج ول ویکھے ساہنواں، بجھ بدلی وچ وڑدا
تارا ویکھ ہکو چمکارا، ہو بے چارہ جھڑدا
ٹھم ٹھم کر دی دھرتی دھردی، نازک پیر گلابوں
مہندی رنگے، جیویں پٹ لچھے، آون شہر خوشابوں
نویں جوانی، مدھ مستانی، آلی بھولی سادی
روپ الٰہی دی اک تیلی دم دم ہووے زیادی
کون ہووے تاں غیروں اندر، یار آشنا کہاوے
دور مہم پیاں دکھیا رہے، چلیا متوں بھلاوے
اک پیڑی تے موجاں مانے ویکھدیاں اک رہڑدا
اس رہڑے نوں پھڑ لویں ناہیں داجس داسی پیڑیا!
کاہدا سنگ محبت کیہی، کی یاری اشنائی!
مویاں گئیاں تدھ یاد نہ کیتا خوشیں عمر لنگھائی

شاخ ہری تھیں پھُل نکالے، پھُلّے وچّوں دانہ
ہک رنگوں نتلے رنگ بنائے آپ حکیم سیانا
پتھرنوں دے نوُر جنابوں سورج کر چمکارا
پانی دے ہک قطرے وچّوں عرش مجید بناندا
ساوریاں تھیں گورے کردا، گورے وچّوں کالا
سپ سمندر وچّوں، موتی کوہوں، نافوں لالہ
کرداں نبی گھاراں وچّوں سر پر تاج ٹکا کے
ملکاں تھیں شیطان بنائے طوق گلے وچ پا کے
دُنیاداروں دے گھر دیندا بیٹے وَلی الٰہی!
کڑیاں دے گھر پیدا کردا میرے وانگ گناہی
سوہنی صورت سِرّ الٰہی عام نہ سمجھن سارے
خاصاں باجھ محمدؔ بخشا کون کرے نتارے
نکوّں پانی پئی مدھانی، ترڑکیں سنج سویرے
پانی رڑک مدھانی ایتھوں کہہ کی حاصل تیرے
ہک ہک کر کے لیندا جاندا جس دیاں ایہہ چیزاں
رل بیٹھن دی گھڑی غنیمت، پوگ فراق عزیزاں
جتنے ساری دُنیا اندر ریت درختاں اُتّے
اتنے سوہنی صورت والے خاک اندر رل سُتّے

یار ملے گا گوشۂ جاں میں

ماں میری دی دھی کہاویں، بھیتوں نال سہیلی
او کھے ویلے کم نہ آئیس ساڈا اوہی رب بیلی

عاماں سیلے اخلاصاں اندر خاصاں دی گل کرنی
مٹھی کھیر پکا محمدؐ کتیاں اگے دھرنی

اوسے دا احسان مروت، اوسے دی وڈیائی
جس نے قید اولی وچوں ہمت کر چھڑکائی

اوسے توں میں گھول گھمائی، دھن اوہ دیر پیارا
اوہو بابل، اوہو ماہی، اوہو بھائی چارا

دوروں آیا، یار ملے گا، جاں ہو بہیں اکلا
رمز حقیقی کہے محمدؐ، پا مجازی پلا

غفلت غم دی مرض ونجیگی لوں لوں رچی شادی
جس دم کرسی یاد محمدؐ حضرت شہ بغدادی

واہ وا شاہنشاہ جیلانی مظہر ذات ربانی
سر چھتر محبوبی والا، ولیاں دا سلطانی

غوثاں، قطباں تے ابدالاں قدم جنہاں دے چاہے
نتے برساں دے ہوئے جوائے ایسے کرم کمائے

شالا یاد کرے میں بندے میراں صاحب والی
اُوڑے پھیتیں رب ساون لائے، بہت ہووے خوشحالی

آپ اُجاڑے شہر دِلوں کے

بادشاہاں نوں تختوں سُٹے، کرن غریب نمانے
تاج غریباں دے سر رکھّن واہ محبوب سیانے

آپے لٹن آپے مارن آپے ذبح کر بندے!
آپ نوازن محرم کے سر پر تاج دھر بندے

آپے پاڑن آپے سیون، آپنے لا بجھاون
آپے اجاڑن شہر دِلاں دے، آپے فیر وساون

آپ دکھاون دُکھیئے تائیں، آپ کرن غمخواری
آپ حبیب طبیب دلاں دے، دار دین آزاری

ٹنڈاں بھر بھر پانی ڈھلّن، وانگن دُکھیاں نیناں
مڑ جاون جوں ٹور بھراواں، گھروَل جاون بھیناں

زہر پیالا عشقے والا، پیتا کس پچایا!
تک وچہ آئے ساس محمدؐ، آس سجن دی تایا

عشق قصائی، چُھری دگائی، کوہندا اوسے دے لتّاں
بچھ رہیں گُٹھاں حکم اوسے دے، کِت کِت پاسے وتّاں

عاقل بھتیں، بے عقل سدایا بھل گئیاں سب گتاں
ننگ ناموس سنبھال محمدؐ دین سیانے متاں
تختی دِل دی اُتے لِکھی، صورت نقش سجن دی
دھوتے دُور نہ ہوندے ہر گز ڈونگے اکھر من دے

سدا نہ باغ بہاراں

پاسے پاسے چلی جوانی، پاس نہ سدیا یاراں
ساتھی کون محمدؐ بخشا درد ونڈے غمخواراں

مان نہ کریو روپ گھنے دا وارث کون حسن دا
سدا نہ رہن شاخاں ہریاں، سدا نہ پھل چمن دا
سدا نہ رسدا بزاریں وِکسی سدا نہ رونق شہراں
سدا نہ موج جوانی والی، سدا نہ ندیاں نہراں
سدا نہ تابش سورج والی، جیویں کہ وقت دوپہراں
بے وفائی رسم محمدؐ، سدا ایہو وِچ دہراں
سدا نہ لاٹ چراغاں والی، سدا نہ سوز پتنگاں
سدا اڈاراں، نال قطاراں، رہسن کدن کلونگاں
سدا نہیں ہتھ مہندی رتے سدا نہ چھنکن ونگاں
سدا نہ چھوپے پا محمدؐ، رل مل بہناں سنگاں

سدا نہیں مُرغائیاں بہناں، سدا نہیں سر پانی
سدا نہ سئیاں سیس گندا ون سدا نہ سُرخی لالی
لکھ ہزار بہار حُسن دی خاکو وِچ سمانی
لا پریت محمدؐ جس تھیں جگ وِچ رہے کہانی

نگہ شکاری کرے تیاری، بار چہ نیدیاں ہرناں
جو چڑھیا اُس ڈھیناں اوڑک، جو جمیا اُس مرناں
سدا نہ باغیں بُلبُل بولے، سدا نہ باغ بہاراں
سدا نہ حُسن جوانی قائم، سدا نہ صحبت یاراں
لوئی لوئی بھر لے کڑیئے جے توں بھانڈا بھرناں
شام پئی بن شام محمدؐ گھر جاندی نے ڈرناں

ابیات کی اکائیاں

سُکی لکڑ تے آ دھریا شوق اندر وِچ آرہ
پہلے درجے عشق محمدؐ رکھ دا شرم مُقررہ

کھوٹی گھڑسیں، تروٹی کھاسیں سوٹے پلیں ٹالے
سوناں تراماں کرسن جس دن پا کٹھیالی گالے
گھت زنجیر کرن گے قیدی، شاہ عدالت والے
ڈاہڈے کول محمدؐ بخشا کون کرے آ پڑے

چہرے نے چمکاں حسن دی تابش وَدھ انگاراں
سُندر بدن پھُلّاں دا دستہ، دانہ سُرخ اناراں
گل ناری مُکھ تک کے سُورج آن چھُپا وے رسماں
یاری لاوے، پگ وٹاوے، دوست بنے کھا قسماں
سوہنی بھکنی، سوہنی صورت، سوہناں قدر رنگیلا
سوہنا خط اُتے جھنڈ سوہنی خوش آواز رسیلا
مُونہوں ہس ہس گلّاں کر دی، اندر گہ یہ نذاری
باہروں نابر نال سئیاں دے، دِلوں لگاتے یاری
پیر طبیب اسیں سب روگی غفلت مرض لُٹائے
اوسے دے ہتھ دیتے باہاں ویکھ نبض دُکھ جائے
رانجھا تخت ہزارے والا، مائی باپ کَدّے کا!
بھائیاں دا سردار پیارا چودھریاں دا ٹِکّا

باغ بہاراں

باغ بہاراں تے گلزاراں بن یاراں کس کاری
یار ملے دُکھ جان ہزاراں، شکر پڑھاں لکھ واری
مَیں رات دی چھوڑے والی، پل چھل سکیاں بھانے
جو کوئی قید عشق دے اندر قدر اوہو کجھ جانے

اُچّی جائی نیوُں لگایا، بنی مصیبت بھاری
یاراں باہجھ محمد بخشا کون کرے دل داری
غم بہتے غمخوار نہ کوئی گن گن دساں کیہنوں
جس دے پچھے کرم گنوایا مکھ نہ دسے میہنوں
جے کچھ پاپ مرے دکھ دیوے ہے کی خبر کسے نوں
سو ئیو جانے قدر محمد تن من لگ دی جس نوں
ڈِٹھے باہجھ پریت لگائی، ہو گیا جس ہونا
ہسّن کھیڈن یاد نہ مینوں، پیا عمر دا رونا
دلبر اپنا مکھ نہ دکھائے، زخم کواب کیا دھونا
دھونی رم لو ساجن کے در جو ہوتا سو ہوتا
نیلوفر نے سورج کی چاہت سے کیا شئے پائی
اڑ اڑ مری چکور محمد چاند بڑا ہر جائی
بے قدروں کی یاری سے کب کس نے کچھ پھل کھایا
کیکر پر انگور چڑھایا، ہر خوشہ زخمایا
اک تو عشق کا چہ کا ظالم، دوجی کوڑی جدائی
سخت گراں ہے یار کی فرقت، بستی دور بسائی
سدا نہ روپ گلاب رخوں پر سدا نہ باغ بہاراں
سدا نہ بھورے پھیرے ڈالیں، سدا نہ صورت ہزاراں

چار دنوں کا حُسن جوانی، مان گمان ہزاراں
دید کو آنکھیں ترسیں کچھ پرواہ نہ یاراں

رُٹھا یار مناوے میرا، کون وسیلہ ہووے
لاًصبون محبّت والا، داغ غماں دا دھووے

چِٹا کاغذ داغی ہویا، پھری سیاہی غم دی
دُکھاں کیتا زور محمدؐ لیئیں خبر اس دم دی

ایہناں مونہاں تے مٹی پئے سی خاک تمانی واسہ
میں مر چکا، تیرے بھانے اجے محمدؐ پاسہ

سفینۂ غزل

حدّوں بہت جُدائی گزری، یار نہ مُکھ دکھایا
ربّا میرا یار ملن دا وقت نہیں کیوں آیا

اُگے اس دے مرن شہادت جے دیسے اک واری
نہیں تے گلیاں وچہ مراں گا، چا ایہو دل چاہی

راہ تکیندیاں اکھیں پکیاں، کتے پیام سُنیندے
توں فارغ سنّے میں افسوسیں، ہر دن رین لنگھایا

ناں میں لائق وصل تیرے دے نہیں فراق جھلیندا
نہ اس راہوں مڑاں پچھاہاں، نہ تدھ پاس بلایا

دُکھ قضیئے میرے سُن کے ہراک دا دِل سڑ دا
تُدھ نہ لگا سیک محمدؐ، میں تن عشق جلایا

عشق محبت تیرے اندر میں مشہور جہانی
راتاں جاگاں تنے سہر ساڑاں وانگ چراغ نورانی

کالی رات ہجروں اندر نہ کوئی سُکھ سُنیہا
ناں قاصد نہ کاغذ رقعہ نہ کوئی گل زبانی

جاندی چلی بہار خوشی دی، بھرم رہے گا بھوراں
سدا نہ رہسی رنگ گلابی، سدا نہ حال دیوانی

فردیاتِ غزل

ہر کوئی عیش عمر دی کردا، آپو اپنی جائی
دُکھ دُکھیارا، دُکھاں جو ہوگا، دائم بھاہ جُدائی

عاشق کامل مرد اللہ دے، خاصے لوگ حضوری
ظاہر آکھ سناندے بھائی اوہ گل پکی پوری

دِل مومن دا شیشہ بنیا، اِک دوئے دے کارن
پُر سچے سان عشق دی دھریئے خوب زنگار اتارن

حکایت دیوانِ حافظ

جیوں کر خواجہ حافظ صاحب لکھیا وِچہ دیوانے
اِک بُلبُل ہیں روندی ڈِٹھی پھڑیا پھُل دہانے

میں پچھیا کیوں رووی بی بی یار تیرا رَل ملیا
دَرد فراق رہیا پھر کیکر جد سجّن گل ملیا

بُلبُل بولی، حافظ صاحب کی گل پچھیں میتوں
اِس رووَن دی حال حقیقت سب کجھ معلم تینوں

محبُوباں دے جلوے اَگے اساں غلامی چائی
رووَن پٹّن کارہمیشہ، اُس ساتوں فرمائی

جنہاں دے دِل عِشق سمایا، روناں کم اُنہاہاں
وچھڑے روندے ملدے روندے روندے ٹُردے راہاں

رنگ کسی کی ذات نہیں

وصل فراق نیئں چیت آنن کامل عشق سنگارے
محبُوباں دا راضی نامہ لوڑن سَدا بچارے

سک سکیندیاں، عُمر گزاری مولے یار ملایا!
تکدا تکدا رجدا ناہیں صورت دا بھرمایا

محبُوباں دی صُورت اُتّے اُوسے دا چمکارا
عاشِق دے دِل عشق محمدؐ اوہو سر نیارا

جو باطن اُس نام محبّت ظاہر حُسن کہاوے
حُسن محبّت محرّم توڑوں کیوں محرم شرماوے

محرم نال ملے جد محرم، انگ نسنگ لگاوے
حُسن عشق اِک ذات محمدؐ توڑے کوئی سداوے

کون کہے نا جنس انہاں نُوں اکسے ماں پیو جائے
اِکّو ذات انہاں دی توڑوں، اگوں رنگ وٹائے

اِک کالے اِک سبز کبوتر، اِک چِٹّے بن آئے
چِٹّے کالے رلن محمدؐ نال بن بہن پرائے!

حُسن محبّت سب ذاتاں تھیں، اُچّی ذات نیاری
ناں ایہہ آبی، ناں ایہہ بادی، ناں خاکی ناں ناری

حُسن محبّت ذات الٰہی کیا "حبیب" کیا پیاری
عشق بے شرم محمدؐ بخشا پُچھ نہ لاندا یاری

چن چکوراں دی کی یاری تک تک ہوندے دل خوش
شمع پتنگاں دی کی نسبت اوہ کیڑے اوہ آتش

بُلبُل نالے گُلے اَشنائی، خاروں مول نہ ڈردی
جنس کجنس محمدؐ کِتھے عاشِق تے دِلبر دی!

یاری عمر سنواری میری، آپ پریت نہ ہاری
جس نیلتے سنگ نبیتی آہی، اوہو نماز گزاری

لے لیا جو لیناں آہا لکھیا وِچ نصیباں
بے پرواہ ہاں نال محمدؐ زور نہ اساں غریباں

لُوں لُوں اندر توُں ہی توُں ہیں، دِل بھی تیرا خانہ
جس دم دا توُں رلیا بیلی کیتا لکھ شُکرانہ

بس میرا کجھ وس نہ چلدا کی تُساڈا کھوناں
لِسّے دا کی زور محمدؐ نس جاناں یا روناں

رب تکبر بھاوے ناہیں، چوُر کرے مغروراں
جادُوگر اسماں چرو کا لاہ چکا کئی اوہراں

ڈیرے تیرے دے چوفیرے کی کم چوکیداراں
آہ مری دے بن اُلنبے رکھن چاتن لاٹاں

رکھ دلیری، کریں نہ جھورا، مت قوت گھٹ جائے
مرداں دے سر بن قصیتے، اوڑک پوہچس جائے

جھورا فکر گھٹاندا، قوت نالے نُور عقل دا
تدھ پر کم اجے کئی بھارے، ہار نہ جائیں چل دا

باز ہوائے اڈن والا جدوں پٹی وچہ اڑدا!
نسّے کوہاں دی تاری کردا، آن مینجی دے چڑھ دا

مرداں دا کم جگرا دائیا، ہرگز مول نہ جائیں
عشقوں لکھ بلائیں پیاں سے، ہرگز خوف نہ کھائیں

ہائے ہائے باز قضا قدر دے اوچلی کو نج اُڈاروں
اچن چیت محمد بخشا پکڑ لکھڑی وچکاروں!

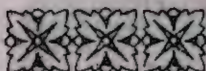
شان انسان جوان بھلے دا، ملکاں اگے
کھول نہیں ایہہ گل محمد، مت کوئی جھگڑا لگے

سچے عشق اُنہاں دے اندر پا دتیاں تاثیراں
معشوقاں دے پتھر دل نوں چور کرن سنگ تیراں

سرنامے دا نام اوسے دا جو دیندا انعاماں
روقہ بہ روز پہنچائے روزی کیا خاصاں کیا عاماں

چِٹی چادر داغ لگیسی شہرت تے بدنامیں
گھر گھر اندر قصہ پوسی، ملکیں، شہر، گرائیں

پیو دادے دا نام گئیسی دشمن خوشیاں کرسن
ساک شریک مریسن تاڑی خوفوں موں نہ ڈرسن

مٹّی سے رَس کون اُٹھائے

دا ، جُھلّے تاں پَترّ پائے ، تا لے سِلّے دا تے
چوئے رَس زمین پر ڈِھٹّی کِرٹ گُوں گُھٹّے لاتے
کالی بھُورا اشنائی کردے رلّن پُھلّاں دے تائیں
ایک ڈِٹّھا ، پھر دو جے ترتیجے لینند ے بھیرن ہوائیں
یاری پہ سج پلنگاں والی ، شمع بلی آ چُکّے
فیر نہ کدھرے جاون ہو گے ، لاٹ اندر سَڑ مُکّے
آسے آسے عُمر گزاری ، جُھلّے خار ہزاراں
مالی باغ نہ ویکھن دیندا ، آئیاں جدوں بہاراں
روڑا قہر قلور سرے تے سردی نِیچ رُلایا
گُڑے گوریا کھیت محمدؐ جس دن ساون آیا

نبیوں کا سَرتاج

احمد مُرسل ختم نبیاں دو جگ دی جس شاہی
صلی اللہ علیہ وسلّم ہوگ حبیبؐ الٰہی
مکّی ، مدنی ، قرشی ، جبلی ، باعث خلق تماماں !
آل اولاد سمیت اُنہاں تے ہوون درود سلاماں

نبیاں دا سرتاج ہوئے گا آخر وِچ زمانے!
نام محمدؐ عربی جمسی عبداللہ دے خانے

جاں دُنیا تے پیدا ہوسی بجھسی کفر کفاراں
کسریٰ دے گھر کسر پوے گی کنبن کوہ دیواراں

عالم تے روشنائی ہوسی نورِ ہدایت کولوں
جگ جہاں ہوئے گا تازہ عدل رعایت کولوں

غفلت، جہل ہنیرے جاسن، شمس شریعت چڑھسی
کھُلسن راہ طریقت والے، ہر کوئی اندر وڑسی

وسسی شہر حقیقت والا جاسی ظلم مجازی
معرفت بازار محمدؐ رونق لاسی تازی!

اوہ محبوب الٰہی خاصہ سر افسر لولاکی!
قدم مبارک اُس دے چمن نوری، ناری، خاکی

سائے اوس دے بیٹھ ہوون گے دھرت امبر جگ سارے
سایہ نال شریک نہ ہوسی نوری بدن پیارے

لکھ یوسف اس وال نہ جیہا ہوگ جوان اجیہا!
دن دن روپ زیادہ چڑھسی کدے نہ تھکسی بیہا

حور فرشتے عاشق ہوسن صورت ویکھ پیاری!
سبھ بھتیں بے پرواہ ہوسے گا نال کرتے دی یاری

سُورج ساتھوں مُول نہ تکسی، سیس نوا کے چل سی
بَدلی وِچہ رہے گا چھُپیا، ہرگز جھال نہ جھلسی

اللہ اُس نوں! کول بلاسی، عرشوں چاہڑ اگیرے
باراں ہار کلام کرے گا، تُم میرے، ہم تیرے

متھّے داغ غلامی والا، چودھ دا چن لاسی
آ رلسی دو ٹکڑے لے کے خدمت گار کہاسی

کرُسی عرش نہ لوح قلم سی، ناں سُورج، چن تارے
تاں بھی نورُ محمدؐ والا دیندا سی چمکارے

اوّل آخر تیک جنہاں دا شان نہ ہلیندا پیہا
صلی اللہ علیہ وسلّم ڈھن حبیب اجیہا

باغ بہار ہوسی کُل عالم، وَس سی رحمت باراں
شُبھ پیدائش اُس نعمت دی کرسن شکر ہزاراں

جو کوئی تابعداری چاسی، سو مقبول ہووے گا
جو منکر اس پاک جنابوں سو مقتول ہووے گا

اللہ پاس بلائے اپنے عرشِ بریں پر ڈیرا
مثل محبّاں باہم باتیں "تو میرا، میں تیرا"

چاند حضورؐ کا چاکر، رُخ پر خدمت کا پروانہ
اپنا بدن دو ٹکڑے کر کے پیش کیا نذرانہ

کرسی و عرش، نہ لوح و قلم نے سورج، چاند، تارے
جیب بھی نورِ ذاتِ محمدؐ چمک چمک جھلکارے

اوّل آخر تک رخشندہ، محکم جس کی شاہی
صلی اللہ علیہ وسلّم دھن محبوب الٰہی

باغ میں جھوم بہاریں آئیں، برسی رحمتِ باراں
اُس کی شبھ پیدائش، نعمت شکر ہو لاکھ ہزاراں

بندے کی توقیر، بزرگی، اُس کی تابعداری
جو منکر اس پاک جناب کا، اس کا مقدر خواری

حبّ رس کا مدھ ماتا

دو ہیں جہانیں نامی کرسی چارے یار پیارے نے
بیچ جنہے اِک جندوں ہوسن رحمت نال سنوارے

اِک صدّیق، اِک عادل ہوسی اِک سخی لکھ داتا
چوتھا شاہِ مرداں ہوسی نال عشق مدھ ماتا

غالب شیرِ اللہ دا ہوسی بھائی پاک نبی دا
گنتر وِچ نہ آوے ہرگز رتبہ شاہ علی دا!

نام اوہدا سن زور گھٹے گا، دیوان تے عفریتاں
نعرہ سن کر گریں فصیلیں پوسی بھانج پلیتاں

پھوٹ اوہدی، کوئی کوٹ نہ جھلسی دشمن ملّن منجا
ننلے رستم لکھّ بہمن ثانی، جھل نہ سکّن پنجا

زور اوہدا کوئی ہور نہ جھلّسی فتحیا ہر میدانوں
دین اسلام کرے پکا کڈھسی کفر جہانوں

زمیاں تے اسماناں اتّے نوبت اس دی کھڑ سی
حوراں ملک نقیب ہوون گے جس پاسے اٹھ ٹرسی

حیدر صفدر شیر بہادر، شاہ دلیر سپاہی
نتے سورج جتیں روشن ہوسی کرسی دور سیاہی

جو کرنا سو بھرنا

مارن لگے شیر دنبے نوں، گرگ کیتے آپرالا
سیہے چڑی دا راکھا بن کے یا شنگ ناگ ڈنگالا

کی ہویا جے چہرہ ساڈا ہو گیا مرداں
جس کی نیت مرداں والی، سو بیو مرد سچاداں

ایہناں گلاں مثیں کیہہ لبھدا عیب کسے دے کرناں
اپنا آپ سنبھال محمدؐ جو کرناں سو کرناں

لسّے اتے زور لگاون کم نہ زور آور دا
مویاں ہویاں نوں پھر کی ماریں، بے انصافا مردا

طعنے لوگ دیوے گا سارا کچرک اندر وڑسیں
بے وفا کہے گی خلقت کس کس دا مُنہ پھڑسیں؟
دُکھ سدا سُکھ گاہ بگاہاں، دُکھاں نُوں سُکھ وارے
دُکھ قبول محمدؔ بخشا، راضی رہن پیارے

حُسن جمال تیرا کس کاری، عاشق سکدا مرسی
جاں دیدے نابینے ہوئے، پھر سُرمہ کی کرسی
دُنبہ جاں بگھیاڑاں کھادا، آ پڑیاں کیہ کرناں
کانگے نیں گھراں دی پٹی، کس اُتے چھت دھرناں

جاں کھیتی دا ککھ نہ رہیا ناں سُکا نہ ہریا
کس کم دُھپ پکاون والی، کس کم بادل ورہیا
کون سُنے تے کیہڑا اپّچھے جے نتّے کرے ککارا
صبروں باہجھ علاج نہ کوئی صبر اے بے چارا

تینوں رب بھلیائی دِتی مندے روز ہٹاویں
بخت سخی کسے دے ہوون، طالع نیک وٹاویں
چانن تیرا رات اندھیاروں کردا خوب اُجالے
فتحا مند تیرے جیہے ہوندے طالع دولت والے

لطف سخاوت کم ہمیشہ سرداراں دی خُوبی
کرکھاں لطف میری ہُن بیڑی لا بنھے گڈھ ایہہ ڈُوبی

بہ تقریبِ شادی

ناں ایہہ پریاں خاکوں خاکی آدم پاک نہ ناروں
مڈھوں اِکو جنس محمدؐ فرق پئے وچکاروں

آگ جنہاں وِچ پئی زیادہ ناری اُنہاں کہایا
خاک جنہاں وِچ وافر آئی، خاکی نام دھرایا

ہر ہر سامی چنّبے ڈالی چھٹّیاں بھولن آئی
کلی چنّبے دی پھُل رہیلی ہر ہر چھٹّی بنائی

سُرمہ مہندی تے تیل وٹنا عطر پھلیل لیائیاں نی
پھُل گلاب پروتے سہرا گندھ رہیل لیائیاں نی

اُٹھ وے بنیا جاگ سویلے بنھ سرا اُتّے سہرا
والیں تیل پھُلیل ملائیں آکھیں سُرمہ وِیرا

نام تیرا سرنامہ

نام وراں دیا ناناں اُتّے نام تیرا سرناماں
کُنہہ تیری وِچ راہ نہ پایا، کیا خاصاں کیا عاماں

علم تیرا ہے پڑھتوں اگّے کسے نہ پڑھیا سارا
ہے دریا اجہاں تیرے واہلے حدانت شمارا

تُو مقصُوداں دے در کھولیں، دیویں آپ مُراداں
اُچّے، تُدّھے، اُچّے کیتے شاد کریں شاداں

لہذا چڑھدا، دُکھّ، پریت ہوہ نہاں اُچّا ناں
زوّر تیرے دے اَگّے ترّیا، ہراک ہے نتراناں

جو دانش ورَ اکھیں والا، وِنج تیرے دا ہُتا
اَنھّاں ڈورا ہو یا شتابی، حُسن ڈٹھوس جاں بہتا

جو کُتّے تیرے در اُتّے اوہناں تاناں پاکاں
تیِنُوں جس پچھاتا نا ہیں، سَر اس دے نے خاکاں

سٹ نہ ملینوں عاجز ہو یوس، تُدّھ بن کون غریباں
رحمت کنوں وانج نہ موڑ لے چاہ توازنصیباں

میہنہ وَسا عنایت والا کالکھ ساری دھووے
کالی رات قبر دی میری جھبدے روشن ہووے

آوے نیک دہاڑا میرا چھڈاں تخت بہاتے
جس دم نظر کرم دی ہووے، آون بھلے زماتے

صبر کریں ناامید نہ ہوویں پاسیں اَجر جہانوں
مٹھّے کم ہوون رحمانی، بہتر کار شتابوں

رُوح کو جسم کا جامہ

مظلوماں دا ہتھ نہ پکڑے جے کر عدل شاہانہ
روزِ حشر دے شاہ پوچھیسی کرسیں کی بہانہ

جھولی پا انگار محمدؐ کوئی بچا نہ سکے
عشقاں مشکاں تے دریاواں کون چھپائے ڈکے

اوّل نام رَبّے دا لکھاں، نامے دا سرنامہ
ننگا رُوح بندے دا کجیوس بخش جُسے دا جامہ

ہر دانش بخشیں بحرّادِ توبق نالے دین ایمانوں
روزی دیندا حل کریندا، مشکل سخت کمانوں

اُسماناں دی رونق کردا، روشن تارے لاکے
دھرتی آدم نال سہاوے، آدم نُوں حُب پاکے

دانا بینا زور آور اے، نالے بخشنہارا
ہر دم مدد رُوحاں نُوں دیندا عقلاں نُوں چمکارا

نالے رووݨ نالے گاوݨ، ساجن گھر اُٹھ چلّے
گھڑی سویرے کیوں نہ آئے، تاہیں پڑے اکلّے

پھلّاں کارݨ جھول کھلاری اگّوں پئے انگارے
آیا گھروں سہاگ کھڑایا بھاگ تتّی دے ہارے

جو چاہے سو کردا آپے کوئی نہ حاکم اس دا
جان دییے تاں زندہ بندہ کڈھ لیے تاں کس دا

پتھر نال ٹھکور نہ شیشہ کی کر بیسیں کھٹّی
لے لے اگ نہ آدھ گانے، دارو گردی ہٹّی

ایویں کیوں مُول نہ جانو نت دا پھیر اسمانی!
چڑھدے تارے تے مُڑ لہندے دائم سر گردانی

کھیڈ تماشے کارن ناہیں ویلے تنبّو تانے!
اِک دھاگہ بے کار نہ اس دا، کون حکمت پرجانے

کِس نُوں خیر ہوئے گا بُھلکے کی اساں سنگ کارا
کون اکھیّں بھتیں اوہلے ہوسی کس دا میت پیارا

کِس گھر وین پیا پے ہوسن کس گھر منگل سوہلے
کِس سر تاج ٹِکے کِس مُنہ نُوں کرن مٹی ویلے اوہلے

کِس گھر دا تخت ولایت کھُس سی، ہلسی خستہ حالی
کِس دی قیدوں ہوگ خلاصی، دنج کر سی خوشحالی

کون رنڈی کون تتی ہوسی مُتہ سَر سجی پاسی
کِس دا کنت سہاگ ملے گا دُھڑی سند صور لگاسی

کِس کِس اندر روگ وچھوڑا، کون ملے گا مڑ کے
کیہڑے کیہڑے یار محمدؐ بُھلکے ہسن جُڑ کے

اوّل صفت ثنا ربّے دی، شکر الحمد لکھائیے
کرم اوہدے دی حد نہ کائی رحمت اَنت نہ پائیے

دُور کرے سب زحمت جس دم مہرتے آوے سائیں
لکھ منّاں دی دھو پلیتی پاک کرے کُل جائیں

سکّے وہن کریندا جاری کھیت نہاون نہراں
گرم ہزار مچاوے رونق اُجڑے بچھڑے شہراں

روگی بدن درست کریندا، دے اکھیاں روشنایاں
گئے گوائے پُت پیارے وقت ملاوے مائیاں

وہ مارے جائے باغاں باراں نال سنوارے
رل وے رُوح محمدؐ بخشا میلے یار پیارے

جاں میلے دا ویلا ہووے مِلن لگے دو جانی
ساعت صبر نہیں کرسکدے جیویں تسّا تک پانی

دِھیّاں جے سو دولت رجّیاں، سو بھن نہ گھر پیکے
ساہوریاں وَل رخصت کریئے جو سر آوے دے کے

چھنگی، تاڑی، تال ترانہ، مجرا ٹھاٹھ شہانہ
ملکاں وچہ حسن دا جاتن پھریا نیک زمانہ

سُن مُرلی دی لکڑی کولوں دَرد وچھوڑا رُکھ دا
سجناں دا ایہہ حال محمدؐ کیہہ کی حال منکھ دا

آئین جہاں بانی

بھیڈاں تے بگھیاڑ اکٹھے پھردے وِچہ اُجاڑاں
کوئی کِسے نوں چھیڑ نہ سکّے، عدل چکایاں واڑاں
مَیلی نظرے ویکھ نہ سکّے، باز کبوتر تائیں
پتّن تے رل پانی پیندے شیر ببّر تے گائیں
جس جس کم دے لائق کوئی تس تس کم تے لایا
دانشمنداں، لائق داداں پایا عالی پایا
پیو دادے دے کسب ہُنر تھیں، ہر کوئی کرے کمایاں
دھاڑو مارو، کرن مزدوری، چور کریندے لائیاں
مُلکاں اندر خوشیاں خوشیاں دیندا جگ دُعائیں
ظلّ اللہ اساڈے سر تے رہے قیامت تائیں
ظُلم ستم دا پٹ گنوایا جس نے تخم زمینوں
عالم اُتے دیوا بلیا صدق اِسلاموں دینوں
لنگر درس لوائے شہریں راہاں وِچہ سبیلاں
اس مرداں دی آس پُجاوے پُچھّے شاہ دلیلاں
ٹھپ کتاب غماں دی دِتی شادی دفتر پھولے
جیوں کے تیوں اقبال حکومت پیچ نہ دِتّے رولے

پلینگھاں بہت ہولار چڑھیاں ترٹ زمین تے جھڑیاں
کُڑیاں پھر نہ مڑیاں پیکے ساہوریاں پھک کھڑیاں

شکایات زمانہ بطریق عاشقانہ

دُم دُم فکر غماں وِچ مریئے کر خفگی دِل تنگوں
کیکہ ہوگ بچا اساڈا، ظالم شیر پلنگوں

جس پاسے اُشنائی کریئے پکا لا یرانہ
اوڑک پوے وِچھوڑا اس بھیں کر کے کوئی بہانہ
اپنا آپ نہ نال بنا ہو، کی سنگ کرگ بگانہ
سبھ جگ فانی ہوگ محمدؐ کت وَل گیا زمانہ

ماتم سوگ، غمی جگ سارا ویکھو کون سکھایا
جے کوئی سُکھ سُکھالا دِسدا سو بھی ہے دُکھ والا
اِک گھڑی دے سُکھ دا بدلا، کتنے روز کشالا
رُت بسنت محمدؐ بخشا ویکھو چمن اُجالا

خُمرے، کوئل کوکو کر دے، کیسی کوک سناندے
کھتے سُکھ محمدؐ بخشا بھرے جہان دُکھاں دے

سوگی بھور وِہ جاون ناراں، گاون سوز ہزاراں
خوش سوئی جس چیٹ نہ لایا وِچ ایتھاں گلزاراں

کیتا فِکر فراق سجّن دے، پتّاں دا مُکھ پیلا
ننگا تر بنڑ ہو کھلوتا، ہجر کنوں رنگ نیلا
ننگی شاخ، کنگال بچاری، لٹی جویں سپاہی
کھڑ کھڑ کر دے پَت محمدؐ، چلے وطن چھڈ راہی

وقت بہاروں، اوہ غم ناکی، وقت خزاں ایہہ رُولا!
کدوں ہووے گا، دُنیا اُتے سُکھ میرے مقبُولا؟
ہردم کُوچ نقارہ سِر تے کھڑدا پیا سُنیندا
ساتھی ٹُر دے جاندے وسدے کیوں کر سُکھ وسیندا!

اپنے اپنے ماتھے کی چھَب

آپو اپنے بول آوازے، کوئی نہ کسے جیہا
ہکناں دائی مُراں موتی، ہکناں دھیلا پیسہ
جیسا جیسا داں کسے نوں دِتّا بخشنہارے
سوئیو ورتن ہوندا بھائی، دیندا کون اُدھارے
جو جو چیز ہٹی وِچ ہوسی، سو کڈھسی بنجارے
ہک بنجارے موتی ویچن ہک منکے کچکارے
سُخن کسے دے ہیرے موتی، کوئی جواہر لعلاں
ہک دیوے ہک شمع محمدؐ ہک مانند مشالاں!

سوہنا متھّا ویکھ کسے دا مندا نہ بھُن مُرنا
کہہ کی دیساں تدھ کنگالا، جو جڑیا سو دھرنا

اَگے سخی بتیرے ہوئے شاعر چنگ چنگیرے
بکّے وَڈّے محمدؐ بخشا ایں بھلیں سب اُچیرے

شاعر بہت پنجاب زمین دے ہوئے دانش والے
کافی باراں ماہ جنہاں دے دوہڑے بیت اُجالے

اوّل شیخ فرید شکر گنج عارف اہل ولایت
ہِک ہِک سُخن زبان اوہدی دا رہبر راہ ہدایت

پھر سُلطان باہو ہِک ہویا خاصہ مرد حقّانی
دوہڑے پاک زبان اوہدی دے روشن دوہیں جہانی

بُلھّے شاہ دی کافی سُن کے تُرٹے دا کفر اندر دا
وحدت دے دریا دے اندر اوہ بھی وتیا تردا

سیہوک خاص سُخن دا ہویا دوتی چندر زادہ
بازی جیت سُخن دی اُس بھی کہے گیت زیادہ

وارث شاہ سُخن دا وارث نندے کون اُونہاں نوں
حرف اُوہدے تے اُنگل دھرنی نہیں قدر اساں نوں

جیہڑی اس چوہڑ ہٹی آکھی، جے کوئی سمجھے ساری
ہِک ہِک سُخن اندر خوشبوئی وانگ پھُلاں دی کھاری

شاہ مُراد چنے دے کُٹھے سُخن مُراداں والے
مجُوباں دے جھنڈ لہاون واہ مستاں دے چالے

مصرعے اندر جڑیا ہوسی جیویں نغیوں وچہ چھاپے!
جے کوئی ڈونگھی نظروں ویکھے بیتوں بیت سہاپے

شاعر نام دھراون لائق قدر نہیں کجُھ میرا
اوہ کھتیاں دے سائیں میرا کھُل بتے پر پھیرا

گڈّی وَتّا پھکّا چُنگا پن پن ٹوپا دھاڑی
بار بھراواں دی کر خاطریں بھی کھچڑی چاہڑی

جو دِتّا سو دِتّا میں نوں تکیسے دیون والے
بھانویں رُکھّا بھانویں تھِندا بھانویں چرب نوالے

جگ جگ جیون دیون والا جس ایہہ کرم کمائے!
اندر میرے باغ سُخن دے دھن مائی جس جلائے

کلّر شور زمین نکارہی، آہی وانگ تراہیاں
آگ تے بھیکڑ پالی نہ تکدی لائق کدن گلاباں

ملیا مالی، بنیا والی، رحمت پالی لائیوس
کلّر وِچہ محمدؐ بخشا، باغ بہار بنائیوس

سُخنے چند در خاتمۂ کتاب

تھوڑی بات کتاباں اندر بُہتی آپ بتائی
کیکر آپ بناوے عاجز سبھو ذات خُدائی

رمزاں نال پروتا سارا، چاہیں سمجھن ہارے
ہمّت اگے مشکل آساں ہمّت مرد نہ ہارے

اسّے ہکے مصرعے اندر غرض قصّے دی ساری
جو ڈھونڈھے سو پائے بھائی مفت نہیں پر یاری

قافیاں دے فکر اندر سی دل پھنیا وچہ جھڑ دا
کم لمّا تے پتہ نہ کوئی موت نقّارہ گھر دا

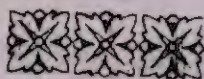
ناول تھیں کم سادہ کیتا، چھڈیاں بہت رسوماں
چِت اُداس، جمعیّت تھوڑی نال کول ہجوماں

شالا وانگ گلاں دے اس وِچہ سدا رہے خوشبوئی
سچیاں مرداں دی سنگ برکت عیب نہ لگوس کوئی

جاں باغوں پھُل چُن چُن سُنگھو، کلغی ہار بناؤ
جس لایا ایہہ باغ اُوہنوں بھی یاد دِلوں فرماؤ

ہور کسے کجھ عمل ہوئے گا، بد عملی ہتھ میرے
ہے مسکین نواز خدایا، کرم نیارے تیرے

جگنوں باہر پاپ کمائے، لا فقر دے جامے!
نوں سچا میں جھوٹا ربّا، کیا لیکھا، کیا نامے
میں عیباں وِچ عمر گنوائی کر کر کاغذ کالے
پھر اُمید نہ تروڑی ربّا دیکھ کرم دے چالے
مُرشد دا احسان مرے تے سارے لیے محنتا جاں
اُوہ رکھوالا سدا محمدؐ اُوسے نوں سبھ لاجاں

ہماری چند اہم مطبوعات

- کشف المحجوب
- قانونِ شریعت
- تذکرۂ غوثیہ
- قصص الانبیاء (مجلد)
- قصص الانبیاء (کارڈ کور)
- تذکرۃ الاولیاء (مجلد)
- جنتی زیور
- سیرت المصطفیٰ ؐ
- آئینہ عملیات
- دیوان غالب (مجلد)
- خزینہ عملیات
- کلیات ساغر (مجلد)
- کلیات ساغر (کارڈ کور)
- کلام باہوؒ
- کلام میاں محمد بخشؒ
- کلام بلھے شاہؒ
- کلام بابا فریدؒ
- کلام وارث شاہؒ
- تعبیر الرویاء (کلاں)
- احکام شریعت
- سیر الصحابیات معہ اسوہ اصحابیات۔
- سیرت عائشہؓ
- سیرت رسول عربیؐ
- تحفہ خواتین

اسلامی کُتب خانہ

فضل الٰہی مارکیٹ ○ اردو بازار ○ لاہور